

„GRAND TRADE – OSAMNAEST GODINA PLJAČKE“

STUDIJA SLUČAJA

TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
Bosna i Hercegovina

SADRŽAJ	
1. SAŽETAK	4
2. UVOD	8
3. ŠIRI KONTEKST SLUČAJA MEDICINSKA ELEKTRONIKA	9
4. KLJUČNA PITANJA	11
5. DODJELA ZEMLJIŠTA	12
5.1. Izuzimanje zemljišta fizičkih lica i Medicinske elektronike	12
5.2. Ustupanje gradskog zemljišta i presuda direktoru Medicinske elektronike	13
6. AFERA KREDIT I FALSIFIKOVANJE UPLATNICA	14
7. SLUČAJ PORODICE VULIĆ	17
8. MALVERZACIJE AKCIJAMA MEDICINSKE ELEKTRONIKE	19
9. HAPŠENJE I SUĐENJE	21
10. BJEKSTVO	23
11. KUPOVINA MEDICINSKE ELEKTRONIKE	24
12. GRAĐANSKI PROTESTI, ULOGA MEDIJA I „PAD PICINOG PARKA“	25
13. EPILOG – MILIONSKA ZARADA, PRODAJA POSLOVNIH PROSTORA JAVNOM SEKTORU	26
13.3. Uloga kompanije „TELEKOM SRPSKE“	26
13.4. Kupovina poslovnog prostora od strane „LUTRIJE REPUBLIKE SRPSKE“	28
13.5. Kupovina zgrade za smještaj Uprave za indirektno oporezivanje BIH (UIO BIH)	28
13.6. Preseljenje privilegovanih privatnih kompanija	29
14. KONTROLA PROCESA I ULOGA IZVRŠNE VLASTI	30
15. ZAKLJUČCI	32

1. SAŽETAK

U ovom izvještaju predstavljene su brojne kontroverze i nezakonite radnje koje su pratile izgradnju zgrade firme GRAND - TRADE d.o.o. u centru Banjaluke i prodaju poslovnih prostora jednoj od najrespektabilnijih kompanija u Republici Srpskoj - Telekomu Srpske, Lutriji RS i na kraju Upravi za indirektno oporezivanje BiH.

Analizirani su procesi i koji su omogućili realizaciju ovog projekta od samog početka, a koji su na kraju doveli do otimanja državnog zemljišta i privatnih posjeda, uništavanja javnih preduzeća i preusmjerenja budžetskog novca u ovaj projekat.

Bez obzira što su brojne od tih kontroverzi otkrivene i javno dokazane, akteri projekta imali su pomoć i zaštitu političkih moćnika koji, ispostavilo se, stvaraju i regulišu čitav niz nepisanih pravila po kojima funkcioniše sistem zarobljene države. Ta pravila oni će bez ustručavanja manifestovati u javnosti kao „zakon iznad zakona“, što će na kraju dovesti do njihovog opšteg prihvatanja praćenog padom povjerenja građana u vladavinu prava i zvanične institucije. U takvom okruženju uspio se realizovati projekat, koji danas donosi zaradu njegovim vlasnicima, a za štetu koja je nastala po javni interes mnogi nikada nisu odgovarali.

Prva u nizu kontroverzi koja je pratila cijeli ovaj slučaj bila je dodjela gradskog građevinskog zemljišta na korišćenje radi građenja, na javnom tenderu gdje pobjedu u konkurenciji renomiranih kompanija, odnosi firma sa dva zaposlena radnika, bez ikakve imovine i garancija da će izgraditi objekat.

To ipak nije uticalo na odluku jedne od najznačajnijih kompanija u Republici Srpskoj, Telekomu Srpske da se preseli u objekat koji tek treba da izgradi ova firma diskutabilne reputacije, a laka zarada kao prateći motiv, podsticala je procese koji će dovesti do ogromne štete za javna dobra. Zvanične institucije, ispostaviće se, igrale su ulogu saučesnika i potkopavajući svoj kredibilitet pomagale preusmjerenje javnih resursa i dobara za ostvarivanje ličnih interesa pojedinaca.

Kompanija Grand Trade, u namjeri da izgradi objekat čiju je isplativost ugovorenom kirijom na 20 godina tada garantovao Telekom Srpske, pokušala je proširiti svoj posjed na susjedne parcele u vlasništvu javnih preduzeća i fizičkih lica i tu je počela saga koja će trajati godinama.

Štetu fizičkim licima zbog nezakonito izuzetog zemljišta od strane Grada na kraju su platiti poreski obveznici, čime je gotovo do nule umanjena suma naplaćena od Grand Trade-a, a zbog propusta nadležnih nikada niko nije odgovarao. Na sve to, Grand Trade je tom prilikom za 100.000 KM od Grada Banjaluka dobio i još jedno zemljište na korišćenje, koje je zbog propusta nadležnih uspio da uknjiži i proda za 5,5 miliona KM, a i tom prilikom niko nije preuzeo odgovornost za nastalu štetu. Grad je oduzimanje zemljišta zatražio tek 2011. godine, nakon što su nadležni izmijenili sve potrebne zakone kako bi ono postalo stvarno vlasništvo Grand Trade-a.

Izgradnji objekta na parceli u centru grada na kraju je zasmetalo i privatno imanje porodice Vulić, koje će biti uzurpirano uz asistenciju policije, a Sud će tek 2018. godine presuditi da je oduzimanje zemljišta bilo nezakonito i poništiće građevinsku dozvolu koju je dobio Grand Trade. U slamanju otpora porodice Vulić i građana koji su izašli na proteste braneći gradski park, vlast će, osim policije, upotrijebiti državne i provladine medije, a nekažnjena javna satanizacija i etiketiranje političkih protivnika, uskoro će postati ustaljena praksa. Ipak, veliko interesovanje javnosti i upornost tada brojnih nezavisnih medija, kojih je danas puno manje, doveli su do kakvog takvog sudskog epiloga u dijelu koji se odnosi na slučaj Medicinska elektronika.

Malverzacije akcijama ovog javnog preduzeća omogućile su vlasniku Grand Trade-a da smanji vrijednost Medicinske elektronike i kupi je za oko 180.000 KM i tako proširi svoj građevinski posjed. U tom procesu, ispostavilo se, imao je pomoć nadležnih institucija, a zbog svega su zajedno sa njim, na manje zatvorske kazne u trajanju do tri godine, osuđeni i odgovorni u Investiciono razvojnoj banci RS i javnom preduzeću Medicinska elektronika.

Akcije su na kraju vraćene državi, ali je vlasnik Grand Trade-a ipak uspio da kupi ovo preduzeće koje je ubrzo otišlo u stečaj zbog brojnih nezakonitih radnji od kojih je samo jedna dovela do sudske presude bivšem direktoru u trajanju od šest mjeseci. Na kraju je Radišić tužio IRB i trazio povrat akcija jer „propustom“ sudije u presudi nije navedeno da su akcije stečene krivičnim djelom i da mu se oduzimaju. Slučajno ili namjerno, Radišiću je ostavljena mogućnost da traži vraćanje novca koji je uložio u kupovinu akcija¹.

U procesu privatizacije ispostavilo se da niko „nije bio zainteresovan“ da dostavi ponudu za

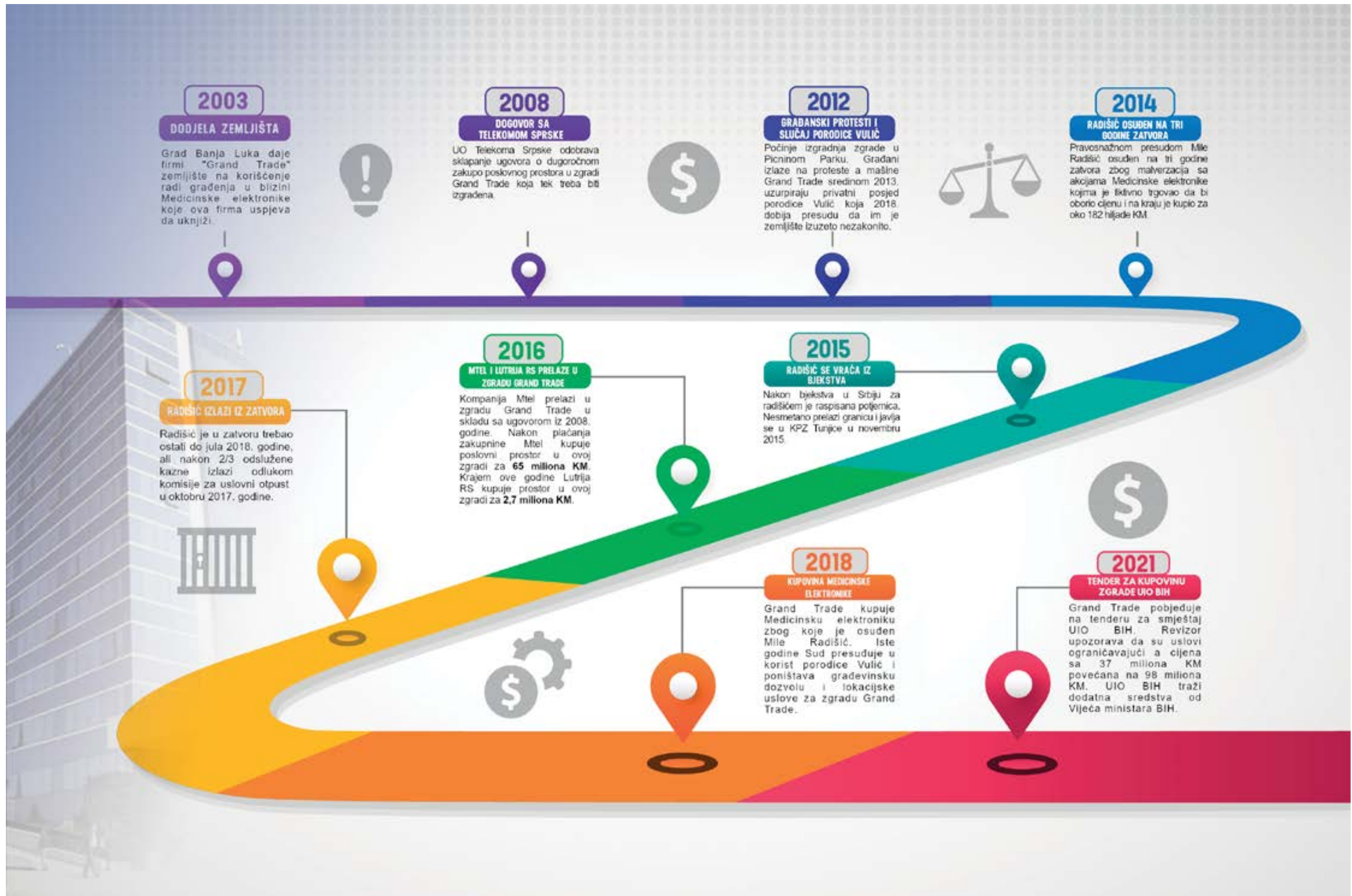
¹ [Mile Radišić tužio Republiku Srpsku](#)

preduzeće koje ima imovinu na atraktivnim lokacijama, a sve zbog zemljišta koje je predstavljalo interes vlasnika Grand Trade-a. Odustajanje jednog po jednog investitora samo je potvrdilo i ponovo javno manifestovalo moć pojedinaca iz politike bez čije saglasnosti ništa nije moguće.

Bez obzira na zatvorsku kaznu koja je dosuđena vlasniku Grand Trade-a, njeno izbjegavanje, prelazak granice, povratak i uslovni otpust, na najbolji način demonstrirali su javnosti moć političkog uticaja i činjenicu da ista pravila ne vrijede za sve građane. Besmislena obrazloženja nadležnih i uloga državnih medija koji su za vrijeme bjekstva, uredno snimali izjave odbjeglih osuđenika u pokušaju da ih predstave kao uzorne građane, na najbolji su način oslikali tragikomediju koja prati privatizaciju države i njenih institucija.

Na kraju je prodaja dijela objekta Telekomu Srpske, poslovnih prostora Lutriji Republike Srpske, i preseljenje još nekih privilegovanih privatnih kompanija koje isključivo posluju sa državom, na svojevrsan način zaokružila finansijski plan i dovela do ostvarenja prvobitnog cilja. Promjena vlasti u Srbiji koja se desila 2012. godina umalo je dovela u pitanje cijeli posao, ali je na kraju ipak Telekom Srpske koji je u vlasništvu Telekoma Srbije, kupio dio prostora isplativši preko 65 miliona KM.

Konačno, prodaja najvećeg dijela ovog objekta Upravi za indirektno oporezivanje BiH koja je do objavljivanja ove studije dovedena pred svršen čin, predstavlja završnu fazu realizacije ovog projekta koji najbolje oslikava zarobljenost države i njenih institucija.

2. UVOD

Cilj ove studije slučaja je da opiše i analizira formalne i neformalne mehanizme upravljanja i odlučivanja, koji su praćeni brojnim koruptivnim radnjama doveli do višemilionske štete za državu i javne resurse u slučaju Grand Trade-a i Medicinske elektronike. Analiza tog slučaja obuhvata period od dodjele gradskog građevinskog zemljišta na korišćenje, preko brojnih primjera kršenja zakona i „otimanja“ tog istog zemljišta kao javne svojine, njegovog širenja na javne i privatne posjede, pa do izgradnje objekta koji je prodat javnom sektoru. Istraživanje otkriva brojne oblike korupcije, uključujući namještene tendere, neplaćanje obaveza koje se pokrivalo falsifikovanim uplatnicama, manipulacije državnim akcijama, korupciju u pravosuđu i ulogu vlasti u prikrivanju tih djela zbog zaštite privatnih interesa.

U narednim poglavljima opisana je ključna metodologija koja se koristi u istraživanju i širi kontekst cijelog slučaja koji je potrebno sagledati kako bi se shvatio njegov značaj sa ove vremenske distance, posebno u svjetlu pokušaja prodaje ovog objekta UIO BiH. U glavnom dijelu izvještaja, hronološki su opisani ključni procesi koji su uprkos kršenju zakona i šteti koja je pričinjena javnom interesu, na kraju doveli do „isplativog projekta“ na kojem su pojedinci zaradili milionske iznose. Analiza slučaja obuhvata sljedeće: širi kontekst; ključna pitanja na koje studija daje odgovor; analizu procesa dodjele zemljišta te otimanje javnih i privatnih posjeda zbog čega je novcem poreskih obveznika plaćena milionska šteta; aferu dodjele kredita i neplaćanja poreskih obaveza, slučaj porodice Vulić i ugružavanje privatnog posjeda, malverzacije akcijama Medicinske elektornike; pravosudni farsu i bjekstvo vlasnika Grand Trade-a od izdržavanja zatvorske kazne, kupovinu Medicinske elektronike, građanske proteste; pritisak javnosti i ulogu nezavisnih medija u rasvjetljavanju cijelog slučaja; epilog koji treba gledati kroz milionsku zaradu i prodaju dijela objekta Telekom Srpske kao i poslovnih prostora javnom sektoru. U završnom poglavlju sumirani su ključni problemi i nedostaci u funkcionisanju institucija koje su na kraju dovele do ovakvog epiloga, a koje bi vlasti i kreatorima javnih politika svakako trebali imati na umu.

Ovaj slučaj koji je pratilo veliko interesovanje javnosti samo je na površinu izbacio čitav niz nepisanih pravila, takozvanih „paralelnih zakona“ po kojima se reguliše poslovni ambijent, pravno uređenje i život građana u cijelini. Is-

tovremeno, država i društvo u cjelini pretrpjeli su, zbog svega što se dogodilo u slučaju Grand Trade-a ogromnu štetu posebno u sledećim segmentima:

- » **U finansijskim sredstvima** (kroz namjerno upropaštavanje javnih preduzeća koja su se našla na putu realizaciji ovog projekta, kroz sporne kredite povlaštenim investitorima praćene selektivnim garancijama javnim novcem, neplaćene poreze i drugih obaveza);
- » **U oblasti razvoja tržišne ekonomije** (kroz nezakonite i privilegovane odnose pojedinaca sa javnim preduzećima; izmjene regulacionih planova koji favorizuju pojedince, zlorabitu postupaka javne nabavke koji utječu na tržišnu konkurenciju i dovode do monopola pojedinaca bliskim vlastima, kroz povlašten pristup pojedinaca javnim dobrima, kupovini državnih nekretnina ispod tržišne cijene i sl.);
- » **U oblasti vladavine prava** (kroz neučinkovito provođenje zakona, ovisnost policije i pravosuđa o političkom uticaju);
- » **U oblasti ljudskih prava i građanskih sloboda** (kroz različite mehanizme suzbijanja slobode medija, javne kritike, i organizovano diskreditovanje opozicije, sektora civilnog društva i sprečavanje svih vidova građanske kontrole koruptivnih procesa)

3. ŠIRI KONTEKST SLUČAJA MEDICINSKA ELEKTRONIKA

Cijeli slučaj oko izgradnje zgrade Grand Trade-a u centru Banjaluke treba prije svega posmatrati u kontekstu uloge nekada javne kompanije Telekom Srpske, koja je 2007. godine prodala Telekomu Srbije, a koja je od početka bila neizostavan faktor isplativosti plana izgradnje poslovnog kompleksa Grand Trade-a. Bez obzira na to što je Republika Srpska nakon privatizacije ostala manjinski vlasnik u Telekomu Srpske, uticaj vlasti RS na ovu kompaniju uvijek se mogao osjetiti kada su u pitanju poslovni potezi. Sve što se u međuvremenu događalo ukazivalo je na postojanje prećutnog dogovora po kojem će Grand Trade uz što manje ulaganja napraviti vrijedan objekat u centru Banjaluke, a zatim ga prodati Telekomu Srpske da bi bila osigurana isplativost projekta i višemilionska zarada.

Ključno pitanje na koje treba dati odgovor jeste kako je kompanija Grand Trade sa dva zaposlena radnika, došla do sporazuma sa Telekomom Srpske, koji je u to vrijeme imao godišnji profit preko 100 miliona KM 2008. godine, a njihova neto dobit iznosila je oko 119 miliona².

Po mnogima iracionalna poslovna odluka te renomirane kompanije bila je da još 2008. godine odluči da preseli u objekat koji će biti izgrađen osam godina kasnije, i da se obaveže da tu ostane punih 20 godina. Postavlja se pitanje da li je u „javnom postupku“ za nabavku poslovnog prostora, a za koji je javnost saznala mnogo godina kasnije, Grand Trade imao povlašten položaj s obzirom na bliskost vlasnika te firme i ključnih ljudi u Republici Srpskoj. Naime, po brojnim tvrdnjama medija³ Radišić je u komovskoj vezi sa Miloradom Dodikom, liderom SNSD-a koji već 15 godina vlada u Republici Srpskoj.

Jedna od prvih afera koja se vezuje za njih datira još iz vremena prvog mandata Milorada Dodika na mjestu predsjednika Vlade RS, kada je Radišić, tadašnji direktor Lutrije RS, ušao u poslovni odnos sa kiparskom firmom Glori⁴.

O njihovom odnosu danas svjedoče brojni zajednički poslovi, a u javnosti se nedavno pojavila i informacija da se porodice Radišić i Dodik upuštaju u zajednički biznis osnivanjem firme

2 [Finansijski izvještaj za 2008. godinu](#)

3 [DVIJE DECENIJE SARADNJE \(Video\): Svi poslovi kumova Dodik & Radišić!](#)

4 [DVIJE DECENIJE SARADNJE \(Video\): Svi poslovi kumova Dodik & Radišić!](#)

„Crveni mediji“⁵.

S obzirom na sve navedeno, opravdano se postavlja pitanje, ukoliko je postupak za kupovinu poslovnog prostora zaista bio javan, kako je moguće da u tako unosan posao koji će donijeti ogromnu zaradu, nije povoljniju ponudu dostavila neka od renomiranih domaćih ili stranih građevinskih firmi? Netransparentnost ovakvih postupaka koji dodatno naglašavaju slabosti u zakonskom okviru o javnim nabavkama, dovela je po mnogim ocjenama do monopola pojedinaca bliskih vlastima u ovom sektoru.

Kako se projekat realizovao, ispostavilo se da osim Telekoma Srpske koji je nakon dvije godine iznajmljivanja kupio dio objekta, postoji puno širi plan da se u stambeno poslovni kompleks presele i neka javna preduzeća, kao i privilegovane privatne kompanije, koje zarađuju milione sklapajući unosne poslove sa državom, oko kojih se vode brojne polemike. To će na koncu uraditi i Uprava za indirektno oporezivanje BiH koja će odluku o kupovini poslovnog prostora u ovom objektu donijeti nakon povratka SNSD-a u vlast na državnom nivou. Cijena po kojoj UIO namjerava kupiti poslovni prostor iznosi oko 98 miliona KM i znatno premašuje prvobitno predviđenih 36 miliona koliko im je odobreno budžetom pa sada čeka saglasnost Vijeća ministara BiH koje treba da odobri dodatna sredstva.

Zbog toga cijeli ovaj slučaj ne treba posmatrati kao neku „pljačku manjeg obima“, već fokus treba staviti na pitanja korišćenja javnih resursa i načine na koje se oni iz stvarne namjene, gdje bi se trebali koristiti u interesu svih građana, preusmjeravaju u privatne svrhe. Slučaj oko dodjele gradskog građevinskog zemljišta i zemljišta javnih preduzeća firmi Grand Trade svakako na najbolji način oslikava povlašten pristup pojedinaca javnim dobrima, koje plaćaju ispod svake tržišne cijene.

Takođe treba se vratiti par godina unazad i vidjeti ko je čovjek koji je došao do svih ovih privilegija. Mile Radišić, prije ulaska u biznis obavljao dužnost direktora Lutrije Republike Srpske za vrijeme prvog mandata Milorada Dodika na mjestu premijera RS.

Svoje porodične i prijateljske veze Dodik i Radišić nikada nisu ni krili od javnosti, ali je zvanično objašnjenje bilo da na ovaj posao to nema nikakvog uticaja. Ipak, realizacija ovog plana koja traje punih 18 godina, do sada je bila praćena brojnim primjerima prelijevanja

5 [Dodikov zet i Radišićev sin osnovali „Crvene medije“](#)

novca iz javnog sektora u ovaj prijekat, kršenjem zakona, uništavanje javnih preduzeća i privatnih posjeda, zloupotrebama javnih funkcija od kojih su neke dobile i sudski epilog. Ipak bez obzira na sve to, za ključne aktere koji stoje iza ovog projekta, on se završio veoma uspješno. Grand Trade uspio je da proda javnom sektoru najveći dio izgrađenog poslovnog prostora.

Ako se uspjeh mjeri u novcu, onda se može reći da su akteri projekta stigli do cilja, bez obzira što su cijeli posao od početka pratili brojne kontroverze od dodjela zemljišta, kredita za izgradnju, preko građanskih protesta, maltretiranja porodice Vulić, kupovine zgrade od strane Telekoma, pa do Radišićeve epopeje bjega od zatvora, tajnog povratka u BiH, izlaska iz zatvora i kupovine Medicinske elektronike.

Presuda u korist porodice Vulić koju sud donosi tek 2018. godine predstavlja tek moralu pobjedu, jer je nenadoknativa šteta već učinjena i nije je ni moguće ispraviti. Takođe, presuda protiv Radišića kojom je osuđen na tri godine zatvora zbog malverzacija akcijama Medicinskse elektronike takođe je obesmišljena, jer je u namjeri da obori vrijednost ovog preduzeća kako bi ga jeftinije kupio, na kraju uspio.

Ukoliko se na kraju uz pristanak jednih te istih donosioca odluka uspije realizovati i plan prodaje najvećeg dijela objekta UIO BIH to će biti samo još jedan potvrda da je vrh vlasti kroz cijeli proces štitio ključne aktere.

Zbog ovakvog ishoda ovaj slučaj treba prije svega posmatrati iz ugla uloge države i njenih institucija u procesu zloupotrebe javnog novca i javnih resursa za ostvarenje ličnih interesa i ciljeva pojedinaca. Ti procesi praćeni brojnim primjerima kršenja zakona, koje je neefikasno pravosuđe dugim procesima i malim kaznama samo podsticalo, na kraju su nanijeli nenadokandivu štetu Republici Srpskoj.

Pored toga, slični procesi koji se mogu dokazati i na brojnim drugim primjerima, potkopavaju uspjeh svih drugi političkih, ekonomskih i institucionalnih reformi u BiH. Istovremeno, slabe povjerenje građana u pravnu državu i uspostavljaju čitav niz „nepisanih pravila“. Ta nepisana pravila vremenom su postala „zakon umjesto zakona“ i svaki potencijalni investitor koji dolazi u Republiku Srpsku unaprijed zna na čija vrata treba da zakuca ako želi povlašten tretman u korišćenju javnih dobara. Zbog toga je nivo takvih investicija na niskom nivou, a gotovo svaku veću investiciju koja se ostvarila prate brojne kontroverze – od prodaje Fabrike glinice Birač do izgradnje Termoelektrane Stanari. Litvanski investitori nestali su nakon

propasti Fabrike glinice Birač i Balkan investment banke i više nisu dostupni organima gonjenja, dok se za Termoelektranu Stanari vezuje priča o nezakonitom smanjenju koncesione naknade gdje se država odrekla značajnog dijela prihoda da bi pogodovala ovoj kompaniji⁶.

Zbog toga analiza slučaja koji je u fokusu ovog izvještaja za cilj ima upravo dokazima potkrijepiti navedene činjenice i ukazati na štetnost ovakvih procesa, koji su izopачili sistem demokratskog odlučivanja, obesmislili institucionalno uređenje, i doveli do „pratizacije države“ i njenih institucija od strane pojedinaca.

⁶ [Dokić se u ime RS odrekao 100 miliona KM u korist EFT-a](#)

4. KLJUČNA PITANJA

Zbog razumjevanja cijelog slučaja bitno se hronološki vratiti 18 godina unazad i sagledati sve okolnosti koje su dovele do toga da malo poznata firma Grand Trade u vlasništvu čovjeka bliskog vladajućim strukturama, izgradi objekat vrijedan stotine miliona maraka na atraktivnoj lokaciji i potom ga proda javnim preduzećima i institucijama. Postoji nekoliko ključnih pitanja na koja godinama nadležne institucije ne žele da daju odgovor:

- » Kako firma koja nema nikakvu reputaciju, nikakvu imovinu i nikakva finansijska sredstva, može dobiti unosan posao izgradnje takvog objekta čiju isplativost unapred garantuju javne institucije?
- » Kako takva firma koja nema nikakvog iskustva u građevinskim poslovima, može pobijediti na milionskom tenderu za dodjelu gradskog zemljišta u konkurenciji renomiranih kompanija, uzimajući u obzir, prilično stroge zakonske odredbe?
- » Kako uprkos brojnim sporovima oko vlasništva nadležne insitucije mogu izdati dozvolu za građenje, bez obzira što gradnja ugrožava javni interes i privatne posjede?
- » Kako firma sa takvom reputacijom može dobiti pristup kreditima komercijalnih banaka, a da isti krediti budu garantovani pa čak i vraćani novcem poreskih obveznika?
- » Da li su propusti nadležnih institucija bili slučajni ili namjerni?
- » Ko je zaslužan za obezbjeđenje privilegovanog statusa glavnim akterima priče oko izgradnje zgrade Grand Trade-a ?
- » Kako vlasnik firme koji je osuđen za malverzacije akcijama i uništavanje Medicinskse elektornike, može na kraju postati njen vlasnik?
- » Zbog čega javne institucije i pored širokog izbora, kupuju poslovne prostore u objektu ove kompanije, zatvarajući tako finansijski plan i osiguravajući isplativost po mnogim presudama nelegalnog projekta?
- » Zbog čega UIO BIH postavlja uslove tendera za nabavku poslovnog prostora koje može ispuniti samo ovaj objekat

- » Kakva je bila uloga Grada Banja Luka, Vlade Republike Srpske i Vlade Republike Srbije u cijelom ovom projektu?
- » Da li je politički uticaj pojedinaca omogućio akterima cijele ove priče realizaciju plana koji im je na kraju donio „laku zaradu“ a sve na štetu javnog interesa?

5. DODJELA ZEMLJIŠTA

Cijeli projekat počeo je da se ostvaruje prije 18 godina, u vrijeme kada vlast u Gradu Banja Luka preuzima SNSD. Ova stranka će tek tri godine kasnije uspostaviti čvrstu vlast na svim nivoima, a akteri priče dobiti podršku bez koje se ovaj posao sasvim sigurno ne bi mogao realizovati. Sve je počelo 9.10.2003. godine kada je Gradska uprava Grada Banja Luka raspisala Konkurs za dodjelu gradskog građevinskog zemljišta na uglu ulica Prvog krajiškog korpusa i Vuka Karadžića. Zemljište se dodjeljivalo na „korišćenje radi građenja“, a na javni poziv Grada prijavila su se tri ponuđača:

- » Konzorcijum koji su činile firme GP Vranica, Aragosta invest, Hidro-kop d.o.o. i „Termik“ d.o.o sa ponudom od **3.607.758,00 KM**⁷;
- » „Integra inženjering“ sa ponudom **4.001.111,00 KM**;
- » Grand Trade, sa ponudom od **4.400.00,00 KM**;

Za razliku od prva dva ponuđača, firma Grand Trade godinama je imala svega dva do tri zaposlena radnika, nije imala nikakve prihode, kao ni iskustvo u građevinskim poslovima⁸.

Zbog razumijevanja cijelog ovog slučaja bitno je podsjetiti i ko su članovi Komisije koja je odlučila da zemljište u „Picinom parku“ dodijeli Radišiću. Jedan od njih bio je Čedo Savić⁹, tadašnji direktor Zavoda za izgradnju Banja Luka, koga je više puta javno optuživao Milan Vukelić¹⁰ za malverzacije teške, desetine miliona maraka.

Milan Vukelić, ubijen je 06.11.2007. godine, *Čedo Savić danas je u penziji, a njegov sin Vedran Savić bavi se privatnim biznisom i gradi objekte na najatraktivnijim lokacijama u Banjaluci. U vlasništvu ima firme BEWO D.O.O. i Cinema Tower. Prva firma se pominje u kontekstu sporne kupovine zemljišta od banjalučkog Autoprevoza, jer oko tog zemljišta nisu riješeni imovinski odnosi, a Autoprevoz kasnije gubi sudski spor sa Gradom Banjaluka*¹¹.

Član sporne komisije bio je i Aleksandar Cvi-

janović suprug sadašnje Predsjednice Republike Srpske Željke Cvijanović, koja je tokom cijelog perioda bila istaknuti funkcioner SNSD-a. Osim nezakonite dodjele zemljišta, ovoj komisiji mediji su spočitavali i falsifikovanje pečata Integrala, čija je ponuda navodno otvorena prije zvaničnog otvaranja¹² ali ovi navodi nikada nisu dokazani niti su dobili sudski epilog.

Grand Trade na kraju je dostavio najpovoljniju ponudu sa namjerom da grade objekat vrijedan 250 miliona KM, a proces dodjele zemljišta ozvaničen je odlukom Gradske skuptšine 1.12.2003. godine. Ugovorom je takođe bilo predviđeno plaćanje 1,2 miliona KM na ime rente.

5.1. Izuzimanje zemljišta fizičkih lica i Medicinske elektronike

Nešto ranije, 12.05.2003. godine, Grad je proveo postupak u RUGIP-u i donio rješenje o preuzimanju ukupno 28 dunuma spornog zemljišta, od kojih je 18 dunuma pripadalo Gradu, dok je ostatak preuzet od „Medicinske elektronike“ i drugih fizičkih lica. Ispostaviće se - na nezakonit način.

Među onima koji su tada ostali bez zemljišta bila je i Fehima Trepčić, koja je zbog oduzeta dva dunuma podnijela tužbu. Grad je njenu zemlju zajedno sa ostalom ustupio Grand Trade-u po cijeni od oko 143 KM po m², a na osnovu sudske odluke morao je da joj isplati preko dva miliona KM za tu istu parcelu, odnosno po 1400 KM po m², ili sedam puta više nego što je naplaćeno od investitora¹³.

Takođe i Predrag Lazarević 2013. godine pokrenuo je sudski spor zbog oduzimanja zemljišta¹⁴. Ishod javnosti nije poznat kao ni to šta se dogodilo sa zemljištem Ivana Župančića, odnosno njegovim placem koji se naslanja na posjed na kojem Grand Trade gradi objekat. Na tom zemljištu površine 191m² odavno se gradi, a u medijima se pojavio uredno izvađen posjedovni list za parcelu 1755/2¹⁵ iz kojeg se jasno vidi da je stvarni vlasnik Župančić.

Ishodi ovih sporova nisu poznati, ali ako su privatni vlasnici naplatili štetu kao Fehima Trepčić, pravo je pitanje, kada se sve sabere, koliko su građani izgubili novca na posjedu koji je za 4,4 miliona KM na kraju pripao Grand Trade-u.

7 [Odluka o dodjeli zemljišta „korišćenje radi građenja“, a na javni poziv Grada Banjaluka](#)

8 [Finansijski izvještaji Grand Trade 1](#)

9 [Čedo Savić bio je predsjednik Komisije i, u to vrijeme, direktor Zavoda za izgradnju grada](#)

10 [Milan Vukelić RSE](#)

11 [Banjaluka pobijedila 'Autoprevoz' u slučaju 'stara autobuska stanica'](#)

12 [Prevara Medicinska Elektronika](#)

13 [BUKA istraživanje: Ko koči vraćanje imovine građanima Bosne i Hercegovine?](#)

14 [Zemljište Guage Lazarevića dodijeljeno "Grand trejdu"](#)

15 [Posjedovni list 3588/4](#)

Zemlju dodijeljenu na „korišćenje radi građenja“ kako je tada bilo definisano zakonom, Radišić je uredno uknjižio kao svoje vlasništvo, prije nego što je ista izgradio odnosno ispunio uslove iz ugovora. Osim što cijelo zemljište nije bilo gradsko, sporan je i način na koji je uknjiženo jer će se kasnije ispostaviti da je sve urađeno na osnovu falsifikovanih ZK uložaka grunтовнице¹⁶.

Osim pojedinih fizičkih lica i uprava Medicinske elektronike pokušala je da ospori zakonitost izuzimanja zemljišta, pa je 17. 06. 2003. godine Okružnom sudu Banjaluka podnijela tužbu kojom se zahtijeva poništenje rješenja Skupštine grada. U toj tužbi glavni argument Medicinske elektronike bio je ranije podnesen zahtjev za ostvarenje prvenstva prava korišćenja zemljišta radi građenja, i zahtjev za izradu urbanističko-tehničkih uslova¹⁷.

Okružni sud u Banjaluci 10.06.2004. godine prihvatio je žalbu Medicinske elektronike i poništio dio rješenja Skupštine grada Banjaluka o izuzimanju spornih 900 m², pa je Odsjek za imovinsko pravne poslove Grada tražio od RUGIP-a izmjenu rješenja o dodjeli zemljišta. Ovaj postupak pred RUGIP-om trajao je punih osam godina, kao i postupak za oduzimanje kompletnog zemljišta zbog nezakonitog knjiženja i biće odbačen tek 18. aprila 2012. godine.

5.2. 5.2 Ustupanje gradskog zemljišta i presuda direktoru Medicinske elektronike

Dok je trajala saga oko tih spornih 900m² zemljišta desio se još jedan neočekivan obrt. Direktor Medicinske elektronike koji je na toj funkciji ostao u periodu od 1992-2008. bio je Ratko Stamenić, koji nakon promjene vlasti u Republici Srpskoj 2006. godine, sklapa sporazum o poslovnoj saradnji sa Grand Trade-om. Iste godine Stamenić donosi odluku da spornih 980 kvadratnih metara ustupi Radišićevoj firmi za naknadu, nakon što nije uspio sudskim putem u kratkom roku da povрати zemljište. Po ovom sporazumu, preduzeće Medicinska elektronika je ustupilo "Grand Tradeu" svoje pravo na trajno korišćenje nad oko 980 kvadratnih metara zemljišta, a Stamenić je zbog tog nezakonitog poteza pravosnažno osuđen na šest mjeseci zatvora, jer je načinio štetu od 250.000 KM Republici Srpskoj.

Vrhovni sud RS presudio je da Stamenić nije smio raspolagati zemljištem

16 [Afera medicinska Elektronika](#)

17 [Radišić falsifikovao ispravu za zemljište?](#)

17 [Medicinska elektronika2](#)

¹⁸ oko kojeg se vodio spor i koje je u tom trenutku bilo gradsko, a koje kroz sudski spor nije uspio da povрати. Ovaj posao Stamenić je obavio i bez znanja svih članova Upravnog odbora, pa je zbog toga na tri mjeseca zatvora, osuđen i Zoran Blaženović, bivši predsjednik Upravnog odbora Medicinske elektronike. On je proglašen krivim jer je dao saglasnost Upravnog odbora za ustupanje zemljišta, iako se članovi nisu s tim složili. Tržišna vrijednost tih 980 m² zemljišta koje je Medicinska elektronika ustupila „Grand trade“ na dan ugovaranja bila je 200.000 KM, a ugovorom je predviđeno da „Grand Trade“ tu cijenu plati tako što će obezbijediti urbanističko-tehničku dokumentaciju za proširenje poslovnog kompleksa Medicinske elektronike

Međutim, u sudskom sporu koji će se kasnije voditi ispostaviće se da Grand Trade nije obezbijedio urbanističko - tehničku dokumentaciju u skladu sa izmjenama regulacionog plana, pa je Medicinska elektronika tražila raskid ugovora. Okružni privredni sud je početkom 2015. godine donio presudu u korist Medicinske elektronike, ali je nakon žalbe firme „Grand trade“ Viši privredni sud iste godine tu presudu ukinuo i postupak ponovo vratio na početak. Medicinska elektronika je u novoj tužbi, a u skladu sa uputstvom Višeg privrednog suda RS, uredila tužbeni zahtjev tako da sada umjesto raskida ugovora, traži da se on proglašni ništavim i da se zemljište vrati Medicinskoj elektronici, kao što je bilo prije ugovora¹⁹.

Cijeli postupak izgubio je smisao kada je firma Grand Trade kupila Medicinsku elektroniku u stečaju, tako da on nema više nikakav značaj, a bilo kakav ishod ne može nadoknaditi štetu koju je država kao većinski akcionar pretrpila u ovom preduzeću.

Osim zemljišta Medicinske elektronike, Grand Trade je svoju parcelu proširio na ukupno 31 dunum, obuhvatajući i zemljište Elektroprenosa BiH koje je Grad neposrednom pogodbom ustupio za naknadu²⁰.

Ovdje je bitno napomenuti da je kontroverzno i oduzimanje zemljišta Elektroprenosu, jer je Skupština Grada, na čijem čelu je bio SNSD-ov Slobodan Gavranović, 2006. godine izmijenila Regulacioni plan u tom dijelu Grada, da bi omogućila Radišiću da poveća parcelu i obuhvati zemljište Elektroprenosa.

U tom trenutku Elektroprenos je na tom zeml-

18 [Bivšim čelnicima ME devet mjeseci zatvora](#)

19 [Radišić i Medicinska elektronika ponovo na sudu zbog zemljišta u centru grada](#)

20 [Sluzbeni glasnik 10/09](#)

jištu planirao gradnju, uradio urbanističko-tehničke uslove, platio troškove uređenja, ali je posao Grand Trade-a očigledno vlastima bio važniji, pa je zemlja oduzeta Elektroprenosu uz nadoknadu od preko milion maraka. Važno je objasniti da je kompanija Elektroprenos BiH osnovana 2006. i da predstavlja vlasništvo entitetskih vlada koje imaju i značajan uticaj na donošenje poslovnih odluka.

Tako je odluku Elektroprenosa da se povuče pred privatnim investitorom lako objasniti. Vlast u Gradu Banja Luka izmijenila je regulacioni plan kako bi udovoljila projektu privatnog investitora, a ista vlast koja je upravljala ovom javnom kompanijom lako je odustala od njenih interesa na tom posjedu

6. AFERA KREDIT I FALSIFIKOVANJE UPLATNICA

Nakon pobjede na javnom pozivu za dodjelu zemljišta, Grand Trade se zadužuje kod Nove Banke za pet miliona KM kako bi Gradu Banja Luka isplatila 4,4 miliona KM za zemljište, plus 1,2 miliona KM za rentu koja je takođe bila predviđena ugovorom.

Ovdje treba istaći uticaj Vlade RS na poslovanje komercijalnih banaka, jer najznačajniji iznos depozita koji leži u tim bankama predstavljaju depoziti budžeta i javnih preduzeća. Naime, izvještaj Agencije za bankarstvo RS²¹ pokazuje da su u tom periodu 19 odsto ukupnih depozita u bankama RS činili depoziti vladinih institucija, te javnih preduzeća

GRUPA	31.12.2016.		31.12.2017.		Mijenio
	U KM	U %	U KM	U %	
Vladini depoziti	962.714	14	940.000	14	99
Javni i državni preduzeća	1.294.741	19	1.172.876	18	91
Privatna preduzeća i društva	312.308	5	351.827	5	113
Financijske institucije	36.290	0	36.290	0	100
Bankarske institucije	492.408	7	478.000	7	97
Nebankarske fin. institucije	81.902	1	77.689	1	95
Ukupno	6.661.033	100	6.661.033	100	100
Ukupno	19.325	0	18.703	0	97
Ukupno	6.680.358	100	6.679.736	100	99

Slika br.1 - Struktura depozita u bankama RS

Takođe glavni izvor zarade bankarskog sektora je kreditiranje države koje predstavlja najznačajniju aktivnost ukupnog prometa ostvarenog na Banjalučkoj berzi. Iz godišnjeg izvještaja Berze za 2018. godinu²² vidi se da emisije vladinih obveznica predstavljaju preko 60% ukupnog prometa.

PAN PROMET HQV | Total Turnover for Securities

Instrument / Instrument	December 2018		December 2019		Mijenio / Total
	Amount / Amount	Turnover / Turnover	Amount / Amount	Turnover / Turnover	
Government Bonds / Vlade obveznice	27.004.361	8.000.000	87.467.000	8	323,6%
Corporate Bonds / Korporativne obveznice	44.000.000	0	0	0	0%
Government Securities / Vlade vrijednosnice	1.000.000	0	0	0	0%
Other Securities / Ostale vrijednosnice	3.175.000	0	3.175.000	10.000.000	315,6%
Total / Ukupno	33.179.361	8.000.000	90.642.000	10.000.000	270,1%

Slika br.2- godišnji promet Banjalučke berze

Treba imati u vidu i to da u okviru redovnog prometa, opet se najviše trguje državnim obveznicama (obveznicama ratne štete, stare devizne štednje i sl) i ovakva situacija na Banjalučkoj berzi nije se mijenjala od ekonomske krize 2008. godine

21 [Izveštaj AB RS](#)

22 [Izveštaj BL Berze 2018](#)

1.3 Top 10 po redovnom prometu Top 10 by Ordinary Turnover					
Instrument / Instrument	Amount / Amount	Turnover / Turnover	Instrument / Instrument	Amount / Amount	Turnover / Turnover
RS18-01	20.000.000	8.000.000	RS18-01	20.000.000	8.000.000
RS18-02	10.000.000	4.000.000	RS18-02	10.000.000	4.000.000
RS18-03	5.000.000	2.000.000	RS18-03	5.000.000	2.000.000
RS18-04	3.000.000	1.200.000	RS18-04	3.000.000	1.200.000
RS18-05	2.000.000	800.000	RS18-05	2.000.000	800.000
RS18-06	1.500.000	600.000	RS18-06	1.500.000	600.000
RS18-07	1.000.000	400.000	RS18-07	1.000.000	400.000
RS18-08	800.000	320.000	RS18-08	800.000	320.000
RS18-09	700.000	280.000	RS18-09	700.000	280.000
RS18-10	600.000	240.000	RS18-10	600.000	240.000

Slika br.3 - najveći pojedinačni promet na banjalučkoj berzi

U takvim okolnostima Vlada RS koja sama odlučuje gdje će držati novac ima ogroman uticaj na poslovne odluke komercijalnih banaka, a kako to funkcionise najbolje će objasniti nekoliko godina kasnije Mile Radišić u jednom audio snimku koji je dospio u javnost.²³

Radišić na snimku objašnjava kako zbog visine državnih depozita jedna komercijalna banka kreditira biznismena Mladena Milanovića Kaju koji će puno godina nakon nastanka snimka postati i vlasnik Nove banke

„Kaja preko Unicredit banke dobija kredit zahvaljujući tome što se preko 600-700 miliona plasira državnih para odnosno budžetskih sredstava prođe preko Unicredit banke. Sve to kontrolise Zoran (Tegetlija, ministar finansija RS) i od toga oni imaju neki procenat ne znam dal 1% ili 2% u toku jedne godine to je velikalova. Unicredit banka ti je ta koja kreditira Kaju i prati ga i sad su još sto miliona trebali dati da se kupi Nova banka kroz ovo“, kaže Radišić na snimku

S obzirom na rizik nastanka korupcije u ovoj oblasti, bitno je detaljno sagledati sve okolnosti pod kojima je firma Grand Trade dobila kredit, a koji će kasnije biti „zatvoren“ na nesvakidašnji način

Po odobrenju kredita, Grand Trade isplaćuje Gradu samo manji dio obaveza. Kako se situacija oko upisa zemljišta komplikovala, a Radišićeva firma nije ostvarivala nikakve prihode, nije ni vraćala pomenuti kredit. Zbog toga je upala u ozbiljne finansijske probleme, a sve će riješiti uz pomoć firme Niskogradnja Laktaši u vlasništvu Ljubomira Čubića. Treba napomenuti da je njegova firma godinama sa državom sklapaju unosne poslove.

Treba istaći da te 2008. godine, SNSD osim republičke drž i dobar dio vlasti u lokalnim zajednicama, koju dodatno proširuje pobjedom na lokalnim izborima te godine. Niskogradnja Laktaši sa brojnim lokalnim zajednicama u

23 [Radišić o poslovima Dodika, Kaje i Tegetlije](#)

kojima je SNSD imao vlast, sklopila je vrijedne poslove tako da je nesvakidašnja šema za zatvaranje Radišićevog kredita osigurana kroz javna sredstva tih lokalnih zajednica.

Naime, Čubićeva firma zadužila se kod Nove Banke za pet miliona maraka tako što je banci prebacila svoja potraživanja od pomenutih opština. Kredit mu je odobren, a on je najveći dio u vidu pozajmice ustupio Grand Trade-u.²⁴

U tom periodu važio je stari zakon o javnim nabavkama BiH, koji je ugovaranje javnih radova regulisao na još netransparentniji način nego što je to sada slučaj, a ostavljala se i mogućnost za brojne druge zloupotrebe o kojima se najviše pričalo prilikom izgradnje Administrativnog centra Vlade RS u Banjaluci i autoputa Banjaluka-Gradiška, ali je Tužilaštvo ustanovilo da u tim slučajevima nema krivičnog djela.²⁵

To je period uvođenja PDV-a, što je udvostručilo budžete kako države i entiteta, tako i lokalnih zajednica, tako da su mnogi projekti počeli sa realizacijom. Prema brojnim medijskim navodima, poslovi Niskogradnje u tim opštinama bili su „prenaduvani“²⁶ pa su tako na svojevrsan način građani ovih lokalnih zajednica svojim novcem vraćali kredit Grand Trade-a. Na taj zaključak se može doći ako se uzme u obzir činjenica da su Radišić i Čubić međusobne obaveze zatvorili fiktivnom transakcijom, a stvarni novci očigledno su se „prebitli“ na nekom od javnih poslova. To dokazuje i ugovor o zatvaranju međusobnih potraživanja Niskogradnje i Grand Trade-a.²⁷

Naime, Grand Trade je Niskogradnji ustupio tri dunuma zemljišta u naselju Obilićevo koje je na javnom pozivu dobio od Grada Banja Luka, skupa sa zemljištem u centru Grada i to za cijenu od 100.000 KM²⁸. Istu tu zemlju koju je dobio po mizernoj cijeni na korišćenje radi građenja, Grand Trade prodaje Niskogradnji za 5,5 miliona KM, a najveći dio isplaćen je ranijom pozajmicom. Postavlja se pitanje da li je gradska vlast vodila računa o interesima građana prilikom dodjele spornog zemljišta za 100.000 KM, ako ono vrijedi 5,5 miliona KM, tj. ako su ove transakcije zasnovane na stvarnim vrijednostima. Ako nisu, zbog čega je Niskogradnja platila ovoliki iznos i da li je novac prebijen putem poslova sklapanih sa javnim institucijama i preduzećima?

24 [Afera 50 – Frontal.ba](#)

25 [Nema kriminala u izgradnji zarade Vlade RS](#)

26 [Zurnal- Niskogradnja gradi u Gradišci](#)

27 [Ugovor o kupoprodaji nekretnine Grand Trade - Niskogradnja](#)

28 [Banjaluka traži 600 hiljada KM za plac koji je Radišić prodao Čubiću za 5,5 miliona KM?!](#)

Saga oko ova tri dunuma zemljišta **nastavila se godinama kasnije**, jer je Grad Banja Luka tek 2011. godine tužio firme Mileta Radišića i Ljubomira Čubića sa ciljem da se poništi ugovor kojim je Grand Trade prodao zemljište Niskogradnji. Grad je pokušao da ospori vlasništvo Čubićevoj firmi, jer „Grand Trade nije bio vlasnik zemlje koju im je prodao 2008. godine. Ona je dodijeljena na korišćenje radi građenja, ali je Radišić odmah nakon dodjele zemljišta predao zahtjev za knjiženje i proveo procedure prenošenja vlasništva, prilažući pritom, ispostaviće se, falsifikovani ZK uložak od gradske gruntnice.²⁹

Vlasnik „Niskogradnje“ Ljubomir Čubić na sudu se branio tvrdnjom da je zemlju pošteno platio 5,5 miliona KM, a da im je Grad Banjaluka kasnije zabranio korišćenje uz objašnjenje da su oni Radišićevoj firmi zemljište dali na korišćenje.

Postavio je logično pitanje: kako je moguće da država nekom izda falsifikovani ZK uložak i na osnovu njega provede knjiženje jer je u trenutku kupovine zemljište bilo vlasništvo Radišićeve firme 1/1. To pitanje je postavio i vlasnik Niskogradnje u izjavi za portal Capital.ba.

S druge strane, kada smo mi kupovali to zemljište dobili smo ZK izvod da je zemljište u vlasništvu „Grand trade“ 1/1 i kupili smo ga. Sada čekamo da se spor sa gradom završi i ako bude nepovoljan po nas tužićemo i „Grand trade“ i državu koja je dala falsifikovan ZK uložak. Meni je sad to zemljište oduzeto, istakao je Čubić.

Sve je završilo presudom kojom je potvrđeno da je Grad bio upravu, da Grand Trade nije ispoštovao ugovor, ali da je reakcija nadležnih u gradskoj upravi zakašnjela.

Naime, Grad je izgubio spor iako je u presudi nesporno navedeno da Grand Trade nije u predviđenim rokovima podnio zahtjev za odobrenje građenja, niti je počeo gradnju. Isto tako nesporno je utvrđeno da Grad nije, u skladu sa Zakonom o građevinskom zemljištu, tražio da se Radišiću oduzme pravo korištenja tog zemljišta, prije stupanja na snagu novog Zakona o građevinskom zemljištu iz 2006. godine. Zbog zakašnjele reakcije koja će uslijediti tek 2011. godine Radišić je iskoristio priliku da proda zemljište. Nakon stupanja na snagu novog Zakona o građevinskom zemljištu, pravo korišćenja pretvoreno je u pravo raspolaganja, a zatim je stupanjem na snagu novog Zakona o stvarnim pravima, na osnovu ugovora o kupov-

29 [Mile Radišić izvarao Ljubu Čubića za 5,5 miliona KM](#)

prodaji, Niskogradnja upisana kao vlasnik. Sud je uz to obrazloženje odbio tužbu Grada i obavezao ga da ovim firmama plati troškove postupka i to Grand Trade-u 28.840 KM, a Niskogradnji 19.714 KM³⁰.

Tako je Grand Trade zaradio 5,4 miliona prodajom gradskog zemljišta koje je nemarom gradskih vlasti prešlo u njegovo vlasništvo. Naravno za ovaj propust niko u gradskoj upravi nije preuzeo odgovornost, iako je nastala milionska šteta za javno dobro i za poreske obveznike.

Ovde se postavlja ključno pitanje - kako to zakonodavci nisu imali u vidu kod izmjena zakonskih propisa?

Bez obzira što je od Grada „na poklon“ dobio milione i na dva kredita Nove banke koja su završila na računima Grand Trade, cijela suma od 4,4 miliona KM za zemljište na kom je izgrađen objekat nikada nije isplaćena. Naime, još 2004. godine prilikom zahtjeva za upis zemljišta RUGIP-u je predočena, ispostaviće se, kopija falsifikovane uplatnice kojom su Gradu plaćene obaveze. Prema istrazi koju je tada vodilo Specijalno tužilaštvo RS ključnu ulogu imala je Radmila Stojnić, tadašnja načelnica za finansije Grada Banjaluka, koja je 10.06.2004. godine izdala potvrdu Grand Tradeu da je uplatio cijelu sumu.

U tom trenutku Radišić je izmirio 3,7 miliona KM, a ukupna cifra koju je trebao platiti iznosila je 5,6 miliona KM (4,4 miliona za zemlju plus 1,2 miliona za rentu). Stojnićeva je kasnije tvrdila da je Radišić falsifikovao uplatnicu. Uplatnice koje su objavljene u medijima pokazuju da je do tog trenutka isplaćeno 3,7 miliona i da preostaje dug od 616.810 KM³¹, ali je navodno Radišić izbrisao dio rečenice koji se odnosi na preostali dug a taj dokument je takođe objavljen³². Zanimljivo, isti dan kada je Stojnićeva izdala Radišiću potvrdu da je platio zemljište, Sud je presudio u korist Medicinske Elektronike, tačnije poništeno je Rješenje Grada o preuzimanju 980m² zemljišta ove firme. Kako presuda nije uručena isti dan Radišić je izvršio knjiženje. Opozicioni PDP je objavio³³, a nije demantovano, da im je Specijalno tužilaštvo RS potvrdilo da je tokom istrage utvrđeno da RUGIP nije ni smio prihvatiti kopiju dokaza o navodnoj uplati, a još apsurdnije je da su se prvi ljudi RUGIP-a pravdali tokom saslušanja u tužilaštvu, da je Radišić umanjio cijenu od 4,4 miliona zbog osporenog placa

30 [Grad Banjaluka izabio spor sa Radišićem](#)

31 [Uplatnica 1](#)

32 [Uplatnica 2](#)

33 [Radišić primier kako vlast „brani“ Srpsku](#)

Medicinske elektronike, jer to nije uradio Grad.

Tek nakon hapšenja Radišića godinama kasnije, Grad obavještava RUGIP da nisu izmirene obaveze od 948.000 KM, kao ni renta od 1,2 miliona KM i traži poništenje rješenja o dodjeli zemljišta.

Ovdje se postavlja pitanje zašto su nadležne institucije ćutale godinama, pod čijom je zaštitom bio vlasnik Grand Trade-a i zašto za navedene propuste i učinjenu štetu nikada niko nije odgovarao?

7. SLUČAJ PORODICE VULIĆ

Još u fazi izgradnje dvije ključne prepreke stajale su na putu širenju građevinske parcele kompanije Grand Trade. Jedna je parcela Medicinske elektronike oko koje se godinama vodi sudski spor, a druga imanje porodice Vulić koje se nalazi u neposrednoj blizini.

Čim je počela izgradnja objekta, uzrpiran je pristupni put imanju Željka Vulića, a njegova borba u međuvremenu, postala je simbol otpora torturi koju su provodili država, MUP RS, javni servis i provladini mediji.

Javni put iz pravca ulice Svetozara Markovića koji je još uvijek vidljiv na fotografiji 1, a koji je ova porodica koristila više od 50 godina, uvršten je regulacionim planom u kompleks parcele koja je dodijeljena Grand Tradeu. Porodica Vulić u pismu gradonačelniku Dragoljubu Davidoviću zatražila je da se prilaz njihovim nekretninama obezbijedi iz postojeće ulice Svetozara Markovića, ali su dobili odgovor od strane RUGIP-a krajem 2009. godine da se taj put površine 261 m² spaja sa zemljištem koje je u vlasništvu preduzeća Grand Trade.

Slika br.4 - Kompleks Grand Tradea-izvor google maps

Takvom odlukom imanje porodice Vulić ostalo je u svojevrsnoj blokadi i jedini način da pristupe svom posjedu bio je vazдушnim putem.

Grad Banja Luka je ponudio alternativni pristupni put, kao privremeno rješenje, ali dogovor sa Vulićima oko toga nije postignut. Alternativnim pristupnim putem koji se vidi na slici br.2 nije moglo da se priđe do automehaničarske radnje koja je ovoj porodici predstavljala jedini izvor egzistencije, tako da na to rješenje Vulići nisu pristali. Oni su se žalbom obratili Ministarstvu građevinarstva i ekologije RS, koje je potvrdilo rješenje Grada o pristupnom putu. Na tu odluku Vulići su apleaciju kao vanredni pravni lijek predali kod nadležnog suda, a pravnu bitku izvojevaće tek šest godina kasnije. Vulić je odbio nekoliko ponuda da proda svoj posjed Radišiću, jer nije postignut dogovor oko cijene, a Ministarstvo građevinarstva i ekologije RS izdalo je Grand Trade-u sve potrebne građevinske dozvole, iako ni ovaj kao ni drugi pravni sporovi nisu bili riješeni.

Porodica Vulić je pokušala ostvariti pravo na

ponašanje nadležnih institucija identično je ponašanju u slučaju Elektroprenos i Medicinska elektronika. Rješavanje njihovih zahtjeva za građenje razvlači se u nedogled, kako bi se pogodivalo interesima Grand Trade-a.

Iz Vlade RS branili su se stavom da su objekti porodice Vulić u privremenom statusu jer je tim regulacionim planom predviđena izgradnja saobraćajnice preko placa na kojem se nalazi njihova kuća. Propalo je nekoliko pokušaja dogovora na sastancima koji su organizovali Grad i Vlada RS. Ipak, u martu 2018. godine Željku Vuliću od Okružnog suda Banjaluka stižu dvije presude po njegovim tužbama. Jednom presudom su poništeni lokacijski uslovi za kompleks Grand Trade-a, a drugom se ovoj firmi ukida odobrenje za građenje. Nakon što je i formalno-pravno potvrđeno da je Ministarstvo nezakonito izdalo građevinske dozvole, u Vladi RS počeli su sa praksom komentarisanja i javnog osporavanja pravosnažnih sudskih presuda

“Grand trade” objekat izgradio na zakonit način,

Slika br.5 - Alternativni pristupni put

građenje na svojoj parceli još 2006. godine (isto kao i Medicinska elektronika i Elektroprenos), ali taj postupak Grad nikada nije riješio. Presudom Okružnog suda u Banjaluci Vulićima je omogućeno pravo da grade na svojoj parceli, te da se ta parcela treba adekvatno korigovati i podesiti onome koliko vlasništva određeni investitor ima. Ipak presudu nije moguće provesti jer je zemljište uzurpirano, a

presuda Okružnog suda u Banjaluci iznuđena³⁴, saopštilo je tada resorno ministarstvo Ovo saopštenje predstavljalo je nepobitan dokaz da su organi izvršne vlasti spremni vršiti pritisak na sudske odluke radi ostvarivanja ličnih interesa vlasnika Grand Trade-a. Bez obzira na presudu, pravda za ovu porodicu

34 [U Vladi RS odluku suda su u svom saopštenju nazvali nezakonitom i iznuđena](#)

stigla je prekasno jer je pristupni put odavno uzurpiran i ne postoji nikakva mogućnost da se nastala šteta ispravi i nije izvjesno na koji će način problem biti riješen. Da presuda neće „ništa promijeniti“ u svom saopštenju navelo je i Ministarstvo, čime je poslata još jedna negativna poruka.

Sporni pristupni put prekopan je uz asistenciju specijalne policije MUP-a RS 2013. godine, kada je investitor na silu uveden u taj dio posjeda. Bageri koje je unajmio Grand Trade stigli su sa namjerom da izvrše radove, a Vulić je pokušao na silu to da spriječi.

Svojim automobilom ispriječio se na mjestu gdje je trebalo da počnu radovi, odbijao je da izađe iz vozila, a nakon što je policija pokušala da ga na silu izvuče, udario je vozilom dvojicu pripadnika interventne policije. Nakon toga je uhapšen, a odluka vlasti da ga smjesti na psihijatrijsku kliniku izazvala je negodovanje javnosti, jer je taj potez shvaćen kao vid revanšizma i pokušaj da se žrtva dodatno i javno ponizi. Takođe MUP RS pokušao je da onemogući snimanje novinarima, ali su scene hapšenja ipak obišle region³⁵.

Zbog ovog čina Željko Vulić osuđen je u Osnovnom sudu u Banjaluci na tri meseca zatvora, jer je spriječio policajce u vršenju službene dužnosti i nanio im teške telesne povrede.

8. MALVERZACIJE AKCIJAMA MEDICINSKE ELEKTRONIKE

Prava uloga nezavisnih medija najbolje se pokazala u slučaju koji je na kraju dobio kakav takav sudski epilog, a to je slučaj sa malverzacijom akcijama Medicinske elektronike Naime, daljem širenju posjeda Grand Trade-a čije se idejno rješenje može vidjeti na fotografiji br. 3 osim spornog placa od 980 m2 smetnju je predstavljalo i ostalo zemljište i imovina Medicinske elektronike koja se nalazila u neposrednoj blizini. Ovo nekad uspješno preduzeće godinama se uspješno bavilo pružanjem zdravstvenih usluga primarnog i sekundarnog nivoa, medicinskim i nemedicinskim inženjeringom, zastupanjem i prodajom medicinske opreme renomiranih svjetskih proizvođača. U svom sastavu imala je četiri zavisna preduzeća: **Centar za medicinska istraživanja, Sonomed d.o.o., Servisi od povjerenja d.o.o., Medicinska Elektronika NOVI SAD.**

Ipak uprkos dobrim uslovima, stručnim kadrovima i djelatnošću koja godinama predstavlja unosan posao na našem tržištu,

Slika br.6 - plan daljeg širenje objekta Grand Tradea

35 [Snimci hapšenja Željka Vulića](#)

Medicinska elektronika završila je u stečaja, a prema mnogim ocjenama glavno „prokletstvo“ ovog javnog preduzeća, bilo je upravo zemljište na atraktivnoj lokaciji.

Sistemska uništavanje trajalo je nekoliko godina, a jedan od štetnih poslova Medicinske elektronike sa Grand Tradeom rezultovao je osuđujućom presudom za bivšeg direktora te firme Ratka Stamenića koji je ovom preduzeću nanio štetu od 250.000 KM. Godine nedomaćinskog upravljanja vrijednom imovinom i niz loših poslovnih poteza uprave doveli su ovo preduzeće u tešku finansijsku situaciju. Dugovalo je preko 15 miliona KM državi, radnicima i povjericima, a ubrzo se počinje pričati o privatizaciji

Mile Radišić u svojstvu fizičkog lica **12.6.2009.** godine, obavještava javnost o namjeri objavljivanja ponude za preuzimanje akcija Medicinske elektronike, a svaku akciju koja je bila predmet ponude bio je spreman da plati **0,0554 KM**³⁶.

U obrazloženju je naveo da su ciljevi Ponuđača i njegove namjere u vezi sa Društvom koje preuzima u slučaju uspjeha ponude, razvoj, modernizacija poslovanja i širenje djelatnosti uz nastojanje da se zadrži postojeći broj zaposlenih, a po potrebi da se otvore i nova radna mjesta u zavisnosti od realizacije planiranih projekata. Ove optimistične najave na kraju su rezultovale stečajem Medicinske elektronike, jer će se ispostaviti da namjera nije bila nastavak poslovanja nego obedinjavanje građevinskog zemljišta.

U julu te godine Komisija za hartije od vrijednosti RS odobrava objavljivanje ponude, a nakon toga i Uprava Medicinske elektronike daje pozitivno mišljenje o javnoj ponudi za preuzimanje. Po cijeni od 0,0554 KM ili ukupno **182 820 KM** Radišić je kupio 3,3 miliona akcija Medicinske elektronike, što iznosi oko 35% ukupnih akcija društva. Dana **21.08.2009.** godine javno je objavljen izvještaj³⁷ o preuzimanju a istog dana IRB RS koji upravlja državnim kapitalom, obavještava javnost da je ocijenila ponudu za preuzimanje prihvatljivom, te da je prodato državnih 2,8 miliona akcija ponuđaču, ili najkрупniji paket akcija.

Sve je prvi mah prošlo neopaženo i gotovo nikom u Republici Srpskoj nije bilo sporno što je vlasnik Grand Trade-a za 182 hiljade maraka došao do milionski vrijednog posjeda u centru Banjaluke. Ipak situacija za Radišića počinje da se komplikuje nakon što su mediji otkrili sve ono što se dešavalo u periodu prije 12. Juna,

36 [Obavještenje na berzi](#)

37 [BI Berza – Obavještenje](#)

kada je on i zvanično izrazio namjeru da kupi Medicinsku elektroniku.

Naime, cijena akcija ovog preduzeća u periodu od 02.04.2009. do 08.06.2009. godine snižena je za nevjerovatnih 86,11%, sa 0,45KM na 0,05 KM čime su akcionari među kojima je najveći bila država, izgubili više od milion maraka

Da stvar bude gora, cijena akcija je snižena fiktivnim trgovanjem male vrijednosti u ukupnom iznosu od oko 5.900 KM. Ova igra nije bila bezazlena, jer prema Zakonu o preuzimanju akcionarskih društava cijena koju ponuđač plaća zavisi od kretanja cijena akcije na berzi u posljednjih 6 mjeseci. Tako da očigledno motiv fiktivnog trgovanja malim brojem akcija u kojem su povezana lica međusobno prodavala i kupovala udjele, nije bio sticanje vlasništva nego snižavanje cijene. Da nije bilo ovih transakcija, Akcijski fond Republike Srpske kojim upravlja IRB RS, umjesto za 140.000 KM prodao bi svoj paket za 1,2 miliona KM.

Slika br. 7 - Podaci sa banjalučke berze

Ključnu ulogu u otkrivanju ove afere imao je tadašnji novinar ATV-a Siniša Vukelić, kojem će kasnije Radišić uputiti i prijetnje smrću zbog čega je vlasnik Grand Trade-a osuđen na novčanu kaznu od 1000 KM³⁸.

Informaciju o načinu na koji je izvršena manipulacija akcijama Medicinske elektronike objavljena je u septembru³⁹ 2009. godine, a nakon toga jedan po jedan isplivali su brojni detalji ove sumnjive transakcije. Nakon pritiska javnosti i brojnih medijskih izvještaja na ovu temu, **07.09.2009.** godine, Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske Osnovnom sudu u Banjaluci podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv Dragana Cerovca, tadašnjeg člana nadzornog odbora Medicinske elektronike i Nikice Bajića, člana Upravnog odbora, zbog manipulacije akcijama Medicinske elektronike. Ključno pitanje koje se ovde

38 [Radišić zbog prijetnji smrću mora platiti 1000 KM](#)

39 [Šefovi odjeljenja IRB RS na sudu zbog „Medicinske elektronike“](#)

postavlja jeste pitanje odgovornosti Komisije za HOV RS koja je prije toga odobrila preuzimanje?

Komisija za HOV RS broji pet članova koje imenuje Narodna skupština RS na mandat od pet godina. Članovi i zaposlenici Komisije za HOV RS imaju zakonski imunitet u obavljanju svojih dužnosti, i to u pogledu zaštite od krivičnog gonjenja za krivična djela koja naprave tokom obavljanja dužnosti, te u okviru zakonskih ovlaštenja. Iako je Komisija za HOV imala zakonske nadležnosti da odbije ili odloži ponudu Mileta Radišića za preuzimanje, jer je bilo očigledno da je cijena transakcijama neznatnih iznosa vještački oborena, to se nije dogodilo. Da je to urađeno, afere Medicinske elektronike i svega onoga što se kasnije dogodilo vjerovatno ne bi ni bilo.

Komisija za HOV RS je mogla da odbije ponudu, pokrene istragu o manipulaciji cijenom, poništi sporne transakcije ili se bar oglasi se u javnosti. Na ovom slučaju osim Komisije za hartije od vrijednosti RS, potpuno su zakazali i organi upravljanja IRB-om koji su svojim pristankom zapravo i omogućili da cijeli posao bude završen

9. HAPŠENJE I SUĐENJE

Nakon zakašnjele reakcije institucije koja je zadužena za regulaciju tržišta kapitala, dolazi do istrage koju je pokrenulo Specijalno tužilaštvo Republike Srpske zaduženo za ispitivanje najtežih oblika organizovanog i privrednog kriminala. Kao rezultat toga 23.03. 2010. godine dolazi do hapšenja Mileta Radišića, zbog sumnje da je malverzacijama akcijama Medicinske elektronike **oštetio budžet RS za milionski iznos. Istovremeno uhapšeni su** bivši v.d. direktora IRB-a Bojan Golić, bivši direktora Medicinske elektronike Željko Katalina i pomenuti članovi upravljačkih tijela ovog preduzeća Cerovac i Bajić, zbog sumnje da su počinili krivično djelo organizovanog kriminala u vezi sa privatizacijom.⁴⁰

Hapšenjem Mileta Radišića dolazi u pitanje cijeli posao koji je godinama pažljivo planiran i realizovan uz saglasnost brojnih institucija, državnih organa i političkih moćnika. Policijska istraga osim malverzacija na berzi obuhvatila je i radnje koje su dovele do proširenja zemljišta, sumnjive poslove sa Gradom i sl. ali osim što su činjenice o tome iznesene na pres konferenciji MUP-a RS (slika br5.), ništa od toga nije bilo predmet optužnice

U septembru te godine dvojica optuženih Cerovac i Bajić priznali su krivicu i sklopili nagodbu sa Tužilaštvom kojim su se obavezali na dalje svejdočenje protiv prvooptuženih u ovom predmetu.

Slika br 8- Press konferencija MUP RS

Takođe krivicu je priznao i Bojan Golić, i to za nesavjestan rad u službi i milionsku manipulaciju sa cijenama akcija „Medicinske elektronike“, nakon čega je osuđen na četiri mjeseca zatvora. Razlog ovako male kazne

40 [Uhapšeni Bojan Golić direktor IRB, Mile Radišić, Cerovac i Bajić](#)

za Golića je taj što je u međuvremenu, došlo do novog obrta u ovom predmetu jer je Specijalno tužilaštvo odustalo od optužbi za organizovani kriminal, te Radišića i ostale teretilo samo za manipulaciju cijenama akcija

Konačno, 11.10.2011. godine, sudsko vijeće Okružnog suda Banja Luka kojim je predsjedavala Vesna Stanković-Čosović, oslobodilo je sve optužene u slučaju Medicinska elektronika. U obrazloženju presude navedeno je da Specijalno tužilaštvo RS nije uspjelo dokazati da je Radišić uticao na Cerovca i Katalinu da 2009. godine izvrše manipulaciju cijenama akcija i tako Radišiću pribave korist, za koju je u konačnici oštećena Medicinska elektronika, odnosno Republika Srpska.⁴¹

Namjera Radišića, prema presudi, nije bila da ošteti budžet RS, manipuliše akcijama, te navede druge optužene da iskoriste svoj položaj, već da na zakonit način kupi propalo preduzeće, čiji su gubici bili veći od 11 miliona maraka, i u njega uloži svoj kapital. Na kraju, Sudsko vijeće je navelo i da u radnjama Cerovca i Kataline nema obilježja krivičnog djela, s obzirom na to da su u čitavom slučaju djelovali kao insajderi, te da bi se ono što su oni uradili moglo okvalifikovati kao prekršaj Zakona o hartijama od vrijednosti, ali nikako kao zloupotreba službenog položaja

Nakon ove, po mnogo čemu skandalozne presude uslijedio je veliki pritisak javnosti praćen građanskim protestima koji su se odvijali zbog Picinog parka

U oktobru 2012. godine dolazi do novog obrta jer je Vrhovni sud Republike Srpske poništio oslobađajuću presudu Radišiću i vratio je na ponovni postupak. U novom postupku sudsko vijeće Okružnog suda u Banjaluci 8. novembra 2013. godine donosi presudu kojom je Mile Radišić proglašen krivim za zloupotrebu službenog položaja ili ovlaštenja, te krivično djelo manipulacije cijenama i širenje lažnih informacija čime je oštetio RS za 1.143.187 konvertibilnih maraka

Zbog ovoga mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od tri godine⁴². Ovu odluku potvrdio je i Vrhovni sud Republike Srpske a u istom postupku osuđeni su i Dragan Cerovac na tri i po godine zatvora i Željko Katalina, bivši direktor Medicinske elektronike takođe na tri godine zatvora. Nikica Bajić, bivši član Upravnog odbora Medicinske elektronike, osuđen je na 6 mjeseci. Izrečenom presudom poništen je ugovor koji je Mile Radišić, sklopio s IRB_om o kupovi-

41 [Oslobodeni optuženi u slučaju Medicinska elektronika](#)

42 [Potvrđena kazna, Mile Radišić osuđen na 3 godine zatvora](#)

ni akcija te je odlukom sudskog vijeća naloženo da se akcije Medicinske elektronike vrate u vlasništvo Akcijskog fonda Republike Srpske.

U međuvremenu, u tom preduzeću otvoren je stečaj na prijedlog radnika zbog neizmirenih dugovanja što na najbolji način ilustruje prevaru sa pričom o 'modernizaciji poslovanja i širenja djelatnosti uz nastojanje da se zadrži postojeći broj zaposlenih, a po potrebi da se otvore i nova radna mjesta'

Preko 1.000 akcionara izgubilo svoje uloge, a svi radnici završili su na birou, dok je posebno zanimljiva bila uloga Vlade RS u cijeloj finansijskoj aferi. Nakon što je Radišić kupio akcije, omogućila je reprogramiranje budžetskih obaveza Medicinske elektronike i deblokiranje računa.

Uprkos malim kaznama, cijeli postupak koji je vođen protiv Radišića i ostalih, predstavlja jedan od najznačajnijih postupaka koji se vodio u oblasti prirednog kriminala. Ipak male kazne koje su na kraju rezultovale uslovnim puštanjem na slobodu, na kraju nisu dovele do toga da se počinioci ovog krivičnog djela zautave u svojoj namjeri i spriječi dalji nastanak štete po javne interese. U sudskom postupku tužilaštvo i sudovi nisu učinkovito sankcionisali kriminalne radnje dijelom i zbog toga što se vlast služila taktikom suzbijanja pritiska javnosti koja je pratila ovaj događaj. Nepotrebno odugovlačenje postupka, diskreditovanje nezadovoljnih aktera, porodice Vulić, radnika Medicinske elektronike, učesnika protesta, pojedinih medija i organizacija civilnog društva doveli su do toga da uprkos presudi za kriminal, realizacija osnovnog plana nastavi da ide svojim tokom.

Takođe treba istaći propuste regulatora tržišta kapitala, Komisije za HOV RS koja podstaknutom nedostatkom političke volje da se stanje u ovoj oblasti uredi nastavlja da pravi iste propuste. Paradoksalan primjer⁴³ su malverzacije akcijama Željeznica RS koje podsjećaju na slučaj Medicinske elektronike, a koje neko očigledno radi s ciljem da obori akcije ovog preduzeća kako bi u procesu restrukturisanja, država jeftinije istisnula manjinske akcionare.

43 [Malverzacije akcijama Željeznica RS](#)

10. BJEKSTVO

Vrhovni sud Republike Srpske u junu 2014. godine donio je odluku da žalbe Mileta Radišića i ostalih optuženih u slučaju "Medicinska elektronika" nisu osnovane, čime su presude postale pravosnažne, a svi osuđeni morali su ići na izdržavanje zatvorske kazne. Ipak sudski izvršiocu koje su pratile televizijske ekipe Radišića nisu našle na kućnoj adresi. U telefonskom razgovoru on je rekao sudskoj policiji da se nalazi u Beogradu na službenom putu i da se neće vraćati dok mu se ne riješi zahtjev za odgodu izdržavanja zatvorske kazne i tada počinje nova farsa koja je pokazala svu apsurdnost države koja se umjesto u službu zakona, stavila u službu zaptite ličnih interesa pojedinaca. Bjekstvo Mileta Radišića bilo je savršen primjer privatizacije institucija koje su mjesecima opstruisale njegovo hapšenje.

Radišić se punih 9 mjeseci nalazio u bjekstvu, na adresi koja je cijeloj javnosti bila poznata, ali ipak nije došlo do njegovog privođenja. Uz naredbu za privođenje, Osnovni sud je za Radišićem raspisao i potjernicu što znači da su ga mogle privesti sve bezbjednosne agencije - uključujući MUP RS i graničnu policiju, ali nije poznato na koji način je prešao granicu te kako se vratio šest mjeseci kasnije.

Dok se nalazio u bjekstvu, javnost u Republici Srpskoj potresala je još jedna afera kada je Srpska demokratska stranka objavila audio snimak na kom Radišić govori o funkcionisanju "korupcionarskog sistema" u Republici Srpskoj i nameri tajkuna Mladena Milanovića Kaje da uz pomoć ministra finansija Zorana Tegeltije putem Unikredit banke kupi banjalučku Novu banku. Na snimku Radišić smatra Dodika najodgovornijim što je osuđen na tri godine zatvora zbog malverzacija akcijama Medicinske elektronike, a tvrdi da je u njegovu zgradu u centru Banjaluke, 15 miliona maraka uložio i sam Dodik.⁴⁴

Nakon objavljivanja ovog audio snimka uslijedila je neviđena farsa u režiji Radio televizije Republike Srpske koja je pokušala zaštititi i opravdati vlast, pa je odbjegli Radišić za koga nadležne policijske agencije službeno „ne znaju gdje se nalazi“, uredno demantovao autentičnost snimka u izjavi za RTRS. Nakon toga RTRS ide korak dalje, pa pravi prilog gdje krivicu za snimanje Radišića pripisuje takođe odbjegli kriminalcu Goranu Suvari.

Iako nadležni organi u tom trenutku „nisu zna-

44 [Audio snimak Radišića](#)

li“ ni gdje se krije Goran Suvara pronašli su ga novinari javnog servisa kojima je uredno dao izjavu u kameru gdje je naveo da je on tajno snimio Radišića, a da mu je SDS za to platio 50 hiljada evra.⁴⁵ Suvara je poznat i iz ranije objavljenih audio snimaka, u kojima putem telefona razgovara sa Mirkom Tufegdžijom, pomoćnikom tadašnjeg ministra pravde RS Džerarda Selmana, kojeg otvoreno naziva „šefom“ i sa kojim pregovara o puštanju svog brata - presuđenog ubice iz zatvora u Tunjicama.

Nakon što je sporni snimak objavljen, Radišić i Suvara uredno su se javljali većini medija, jedan sa pričom da snimak nije autentičan, a drugi sa pričom da je Radišića snimio za novac. Nadležni ništa nisu preduzeli ni kada su pojedini mediji prijavili policiji poziv Gorana Suvare sa mobilnog telefona.

Na kraju još jedna farsa desila se 18.11.2015. godine kada se Radišić pojavio na ulazu u Kazneno-popravni zavod Tunjice u Banjaluci i to nakon gotovo devet mjeseci bjekstva. U Graničnoj policiji BiH su odbili da medijima dostave tražene informacije o tome kako je moguće da osuđenik sa međunarodne potjernice dva puta nesmetano pređe državnu granicu. Granična policija pravdala se Zakonom o zaštiti ličnih podataka i odbila da da odgovore na ova pitanja⁴⁷.

Tokom Radišićevog boravka u zatvoru u javnosti su kružile informacije da on uopšte ne izdržava zatvorsku kaznu, da je viđen na nekoliko lokacija u gradu i da se uz prećutnu saglasnost nadležnih nesmetano kreće po Republici Srpskoj. Nakon samo sedam mjeseci provedenih u zatvoru, počeo je da koristi sve zatvorske pogodnosti, četiri puta u mjesec dana dobio je slobodan dan, a njegov tretman u ovoj zatvorskoj ustanovi bio je potpuno povlašten u odnosu na druge osuđenike.⁴⁸ Time je dodatno obesmišljena kazna koju je sud izrekao a sve je za posledicu imalo dodatni pad povjerenja građana u institucije sistema.

Radišić je u zatvoru trebao ostati do jula 2018. godine, ali nakon 2/3 odslužene kazne, komisija za uslovni otpust donijela je u oktobru 2017. godine rješenje kojim je pušten na slobodu.⁴⁹

45 [Goran Suvara: Dobio sam 50 hiljada evra da snimim Radišića](#)

46 [Ekskluzivno objavujemo audio snimak Gorana Suvare](#)

47 [Nepoznat način na koji je Radišić prešao granicu](#)

48 [Capita: Mile Radišić izašao iz zatvora](#)

49 [Capital: Radišić izašao iz zatvora](#)

11. KUPOVINA MEDICINSKE ELEKTORNIKE

Dok se vlasnik Grand Trade-a nalazio u zatvoru propalo je ukupno šest licitacija za prodaju imovine Medicinske elektronike u stečaju. Na pet licitacija nije se javio nijedan ponuđač da bi na predposljednjoj šestoj, ponudu od 3,2 miliona maraka dostavio bivši boksaerski sudija Zdravko Milivojević. Brojne kontroverze pratile su i ovaj postupak koji je kasnije neuspješno okončan jer Milivojević u predviđenom roku nije isplatio cijeli iznos.

Naime u izjavi medijima nekoliko dana prije isteka roka, Milivojević je rekao da je podigao kredit u stranoj banci i da provjera novca i transakcija traje deset do 12 dana, pa je stečajnom upravniku odnio potvrdu da taj novac ima i tražio da se rok plaćanja odloži za nekoliko dana. Milivojević je ponudio da isplati sumu od 2,4 miliona KM, ali je pravilo da se isplati kompletan iznos. Na kraju stečajni upravnik Lazo Tomić nije prihvatio zahtjev Milivojevića za produženje roka plaćanja 3,2 miliona za kupovinu dva objekta ovog preduzeća, te je raspisao novi oglas za novu prodaju po istoj cijeni.⁵⁰

Nakon ovoga Milivojević se više nikada nije pojavio, a u međuvremenu je medijima potvrdio da su mu se javljala „neka lica“ i nagovarala ga da odustane jer bi se cijena mogla dodatno sniziti. Ostale okolnosti javnosti nisu poznate jer se Milivojević uskoro povukao i odbijao da odgovori na pitanja zbog čega je odustao od cijelog posla. U aprilu 2018. godine na sedmoj licitaciji Medicinsku elektorniku u stečaju po cijeni od **3.004.400** KM kupuje firma Grand Trade.

Tako je svojevrsnim „hepi endom“ po Radišića i ostale, okončan proces koji je trajao punih petnaest godina i koji je za posledicu imao propast nekad respektabilnog javnog preduzeća kakvo je bilo Medicinska Elektronika. Radnicima su ostala neisplaćena dugovanja, država i mali akcionari izgubili su milionske iznose, a firma Grand Trade došla je do još jedne parcele i imovine čija se vrijednost procjenjivala prije prodaje na 7,8 miliona KM.

Dok se nalazio u bjekstvu Radišić je iskoristio „propust“ policije i tužilaštva da protiv njega pokrenu i finansijsku istragu, pa je u međuvremenu tužio Investiciono-razvojnu banku (IRB) RS jer mu nije vratila 183.000 KM kojima je kupio akcije Medicinske elektronike, a koje su,

⁵⁰ [Medicinska elektronika traži novog kupca](#)

nakon što je osuđen na kaznu zatvora vraćene IRB-u

Na kraju je Radišić tužio IRB i trazio povrat akcija jer „propustom“ sudije u presudi nije jasno navedeno da su akcije stečene krivičnim djelom i da mu se oduzimaju. Slučajno ili namjerno, Radišiću je ostavljena mogućnost da traži vraćanje novca koji je uložio u kupovinu akcija

12. GRAĐANSKI PROTESTI, ULOGA MEDIJA I „PAD PICINOG PARKA“

Proces dodjele zemljišta firmi Grand Trade koji je proveden 2003. godine imao je još jednu bitnu manjkavost a to je isključivanje javnosti iz cijelog ovog procesa. Kada je javnost saznala koje su planirane izmjene predviđene regulacionim planom, doći će do bunta nekoliko godina kasnije

U trenucima kada je lokacija nekadašnjeg „Picinog parka“ ograđena i kada su počeli radovi, građani su izašli na ulice tražeći da na toj lokaciji ostane gradski park. Spontani građanski bunt upravo je bio rezultat tog sistemskog isključivanja javnosti iz odlučivanja o budućnosti grada. Na prve spontane građanske proteste u Banjaluci koji su u kontinuitetu trajali punih nekoliko mjeseci vlast je odgovorila još jednim vidom represije koji će kasnije postati ustaljena praksa

Javni servis Radio Televizija Republike Srpske počela je sa sistemskom satanizacijom učesnika i organizatora protesta, na način da im je lijepila etikete izdajnika, stranih plaćenika, saradnika stranih obavještajnih službi koji sve rade sa namjerom da sruše Republiku. Ovakva zloupotreba javnog servisa u odbrani ličnih interesa, postaće gotovo ustaljena praksa diskvalifikacije svakog vida izražavanja nezadovoljstva koji će se odvijati narednih godina. Zbog neprofesionalnog i pristrasnog izvještavanja u korist vladajuće stranke Javni servis RTRS već dugo je na meti kritika, a zbog svega je i kažnjen nekoliko puta od strane Regulatorne agencije za komunikacije BiH.

Kako stoji u objašnjenju jedne od odluka o kažnjavanju RTRS-a⁵¹, utvrđeno je da gotovo sva izdanja „Dnevnika“ počinju sa informacijom fokusiranom na mišljenje ili aktivnosti Milorada Dodika ili prenošenjem njegove izjave u bilo kojem svojstvu – funkcionera ili predsjednika SNSD-a, te prenošenjem mišljenja SNSD-a u vlasti RS bez ikakvog kritičkog osvrta, iz čega se jasno vidi da je ovaj javni servis stavljen u službu jedne partije i jednog pojedinca

Takođe treba napomenuti i važnu ulogu nezavisnih medija koji su osim podrške učesnicima protesta, izvršili i pritisak na vlasti u aferi Medicinska elektronika. Osim što su mediji otkrili cijelu aferu, odigrali su i ključnu ulogu u

⁵¹ [Rak novčano kaznio RTRS](#)

stvaranju atmosfere u javnosti koja je dovela do kakvog takvog sudskog procesa i sankcionisanja odgovornih. Bez te uloge i građanskih protesta ispostaviće se, ni jedna institucija ne bi reagovala.

Uz park građani su nekoliko mjeseci na smjenu čuvali posjed porodice Vulić koji je nasilno preuzet od strane policije u jutro **26. jula 2013.** godine. Protesti šetača za očuvanje Picinog parka održavali su se duži vremenski period tokom 2013. godine, ali su na kraju izgubili snagu.

Otpor su pokušali pružiti i radnici Medicinske elektronike kada ih je uprava fizički spriječila radnike da dođu na svoja radna mjesta pokrenut stečaj Medicinske elektronike koju je na upitan način kupio banjalučki biznismen Mile Radišić⁵²

Do danas brojni mediji koji su bili akteri cijele ove priče promijenili su vlasničku strukturu, uređivačku politiku i nalaze se pod direktnom kontrolom aktuelne vlasti. Te okolnosti dovele su do situacije da se značajno smanjio pritisak javnosti na ovakve procese, čija realizacija se trenutno može puno lakše odvijati.

U slamanju građanskog otpora i javnog pritiska zbog ove, ali i brojnih drugih afera u Republici Srpskoj vlast se služila i kupovinom medija a u cijelom procesu učestvovala je i firma Grand Trade. Gotovo apsurdno zvuči podatak da je ova firma postala suvlasnik Alternativne televizije koja je otkrila Radišićevu aferu sa malverzacijama oko Medicinske elektronike⁵³.

Većinski paket vlasništva nad ovom televizijom prvobitno je kupila firma Integra u vlasništvu porodice pomenutog Slobodana Stankovića. Zatim je Grand Trade kupio manjinski paket od firme Sector Security biznismena Slaviše Krunića koji je ubijen u atentatu 2019. godine. Sada se kao vlasnik ATV-a u APIF-u vodi firma Prointer ITSS (manjinski udio ima firma K2) koja ima sjedište u zgradi Grand Trade-a i predstavlja jednu od najvaforizovanih firmi na tenderima u Republici Srpskoj.

⁵² [Doktorima zabranjen ulazak u Medicinsku elektroniku u Banjoj Luci](#)

⁵³ [Radišić povećao udio vlasništva u ATV-u](#)

Promjena vlasničke strukture odrazila se i na uređivačku politiku ove televizije koja je otkrila aferu Medicinska elektronika

Ovdje treba napomenuti i važnu činjenicu da je u tom periodu bitan saveznik medija i cijele javnosti bila Glavna služba za reviziju javnog sektora RS koju je predvodio Boško Čeko. Ovo je bitno navesti, jer je nezavisnost te institucije ugrožena i ona je potpuno prestala sa javnim ukazivanjem na nezakonite radnje u javnom sektoru

Naime, nasljednik Boška Čeke na mjestu Glavnog revizora Duško Šnjegota praktično je smijenjen na nesvakidašnji način krajem 2017. jer se Vladi RS i Ministru finansija nije dopao Revizorski izvještaj konsolidovanog finansijskog izvještaja o izvršenju budžeta koji je sastavila ova institucija,⁵⁴ a u kojem je pored konstatacije da vlast prikriva stvarni minus u državnoj kasi, stajalo i to da se Vlada nezakonito zadužila u ime Fonda PIO i da je 2 miliona KM potrošila na izradu „Strategije razvoja RS“ koja nikada nije usvojena i nikada nije ni pokazala svoje efekte. Treba istaći i da je tu strategiju izradila firma u vlasništvu bivšeg premijera RS Aleksandra Džombića⁵⁵

Nakon ovog izvještaja vlast je po oprobanoj receptu optužila Glavnog revizora da u saradnji sa strancima razbija Republiku Srpsku, a nakon što je tim povodom održan sastanak vladajuće koalicije, Glavnom revizoru je zapriječeno smjenom u Narodnoj skupštini ukoliko ne podnese ostavku⁵⁶. Nakon ostavke Duška Šnjegote, na njegovo mjesto skupštinska većina je postavila pomoćnika Ministra finansija u Vladi RS Jovu Radukića, a od njegovog dolaska ova institucija potpuno prestaje sa ukazivanjem na nezakonitosti i iznošenjem kritike na račun rada javnih institucija

Situacija oko revizora je takođe dovela do slabljenja javnog pritiska ali i manjeg „curenja informacija“ iz državnih institucija u medije, čime je sprovođenje brojnih nelegalnih radnji u Republici Srpskoj danas u velikoj mjeri olakšana. Samim tim omogućeno je da se nezakonite radnje o kojima ovdje govorimo u budućnosti lakše ponove, s obzirom na to da je u dobroj mjeri ugušena javna kritika i mogućnost javnog pritiska na donosiocima odluka

54 [Revizorski izvještaj konsolidovanog FI 2017](#)

55 <https://www.atvbl.com/tema-dana-zasto-ie-vlada-dala-dva-miliona-za-strategiju-koja-ne-postoji>

56 <https://www.dnevno.ba/vijesti/dodik-ako-snjegota-ne-podnese-ostavku-mi-cemo-ga-smijeniti-101618/>

13. EPILOG – MILIONSKA ZARADA, PRODAJA POSLOVNIH PROSTORA JAVNOM SEKTORU

U vrijeme kada je Grand Trade počeo sa poslom oko izgradnje zgrade u centru Banjaluke, brojne državne institucije nisu imale trajno riješeno pitanje smještaja. Ako se uzme u obzir činjenica da je firmi Grand Trade na neki način kroz odluku Upravnog odbora obećano preseljenje Telekom Srpske nakon izgradnje objekta, osigurala je njegovu isplativost i bila ključna u samoj realizaciji.

13.3. Uloga kompanije „TELEKOM SRPSKE“

„Telekom Srpske a.d. Banja Luka“ 2007. godine prodat je Telekomu Srbije, a bez obzira na to što je Republika Srpska ostala manjinski vlasnik, uticaj vlasti na ovu kompaniju uvijek se mogao osjetiti bar kada su u pitanju poslovni potezi.

Od vremenu kada je donesena odluka da se Telekom Srpske trajno smjesti u zgradu koja tek treba da se izgradi, u Upravnom odboru do danas sjedi Slavko Mitrović, visoki funkcioner SNSD-a i jedan od najbližih saradnika Milorada Dodika. Sve se odigralo 9. aprila 2008. kada je Upravni odbor donio odluku kojom je ovlastio direktora da zaključi ugovor o dugoročnom zakupu poslovnog prostora sa Grand Tradeom. Odluku Upravnog odbora koja je u međuvremenu dospjela u javnost potpisao je tadašnji predsjednik Draško Petrović, kadar DSS-a⁵⁷. Postojanje ugovora sa Grand Tradeom u Telekomu Srpske su priznali tek 2012. godine tvrdeći da je ova kompanija izabrana na javnom pozivu. Odlukom je bilo predviđeno da Telekom zakupi 21.093 m² po cijenu od 22 evra bez PDV-a po kvadratu na period od 20 godina. Po toj računici ukupna cifra koja je po toj odluci trebala biti isplaćena Grand Tradeu iznosila je oko 254 miliona KM ili 10,7 miliona KM godišnje. Iz Telekoma Srpske su kasnije demantovali da je cijena iz ove odluke jednaka ugovorenom iznosu, ali je taj ugovor ostao poslovna tajna do danas, tako da nikada nisu dokumentovane i negirane spekulacije da je upravo Telekom izdao garanciju za jedan od kredita koji je Grand Trade podigao za izgradnju zgrade.

Nakon niza medijskih navoda i spekulacija, iz

57 [Odluka UO Telekoma Srpske](#)

Telekoma su saopštili da su zakupili 15.000 kvadrata po cijeni od 3 miliona evra godišnje, a tu istu priču medijima je potvrdio i Radišić, objašnjavajući da nakon isteka ugovorenog perioda od 20 godina, Telekom može kupiti zgradu koristeći pravo preče kupovine.

Cijeli posao dolazi u pitanje nakon promjene vlasti u Srbiji 2012. godine, a poteze koje je u međuvremenu vukla ova kompanija pratiće brojni preokreti, zbog čega se opravdano postavlja pitanje čime je Radišić, ili bolje rečeno RS, kupila naklonost nove vlasti u Srbiji koja je ipak pristala da realizuje cijeli posao. Naime, činjenicu da objekat nije bio izgrađen u predviđenom roku Telekom Srbije koji je vlasnik Telekom Srpske, pokušao je iskoristiti i izaći iz ovog, za kompaniju više nego štetnog ugovora

M:tel se nikada neće preseliti u novu zgradu koju pravi firma Grand Trade Mile Radišića ukoliko svi dokumenti ne budu „čisti“. Rokovi za izgradnju ističu u januaru 2014. godine i Grand Trade ih sigurno neće ispuniti, izjavio je generalni direktor M:tela Goran Vlaović⁵⁸ 19.11.2013. godine

Takođe, Upravni odbor Telekoma Srpske donio je u Beogradu 08.07.2015. godine odluku da se neće useliti u poslovnu zgradu koju je u Banjaluci napravila firma Grand Trade, konstatujući da nisu ispunjene odredbe Ugovora o zakupu poslovnog prostora. Donesena je o odluka po kojoj je ovaj ugovor sa 30.06.2015. godine prestao da važi, a sve je opravdano izvještajem nezavisnog stručnog konsultanta koji je ocijenio da je utvrđen niz propusta u izgradnji i dobijanju potrebne dokumentacije za poslovnu zgradu.⁵⁹ U to vrijeme vlasnik Grand Trade-a nalazi se u bjekstvu i nije bilo naznaka da će se neočekivan obrt u njegovu korist desiti za manje od pola godine. Ova vrsta ucjene od strane vlasti u Srbiji uskoro će dovesti do neočekivanog preokreta i novih poslovnih aranžmana

Ključnu ulogu u zaokretu Telekoma Srbije odigrala je tamošnja vlast koja nakon nekoliko godina prilično napregnutih odnosa sa vlastima u Republici Srpskoj očigledno pronalazi zajednički jezik. Vrijeme u kojem Telekom mijenja odluku i sklapa aneks ugovora sa Grand Tradeom, poklapa se sa periodom kada vlast u Srbiji počinje da pruža otvorenu političku podršku vlastima u Republici Srpskoj. Sve se manifestovalo brojnim susretima, najavama zajedničkih projekata, međusobnom podrškom na izborima, diskreditacijom opozicije u Republici Srpskoj od strane vlasti u Srbiji i sl.

58 [Vlaović: M:tel se možda neće preseliti u Radišićevu zgradu](#)

59 [EKSKLUZIVNO: UO M:tela odlučio da se neće useliti u Radišićevu zgradu!!!](#)

Signali takve promjene prvi put na iznenađenje javnosti manifestovali su se pristrasnim izvještavanjem provladinih medija u Srbiji, koji su pod apsolutnom kontrolom vlasti,⁶⁰ tokom protesta opozicije 2016. godine u Banjaluci. Ubrzo nakon ovog prelomnog momenta, odjeci novih političkih odnosa manifestovaće se kroz mnoge poslovne aranžmane. Iako se činilo da je propao ovaj „projekat decenije“, firma Grand Trade sa kompanijom Telekom Srpske pravi dogovor i sklapa aneks ugovora o zakupu ovaj put 15.600 kvadratnih metara poslovnog prostora po cijeni od **394.875 KM**.⁶¹

„Dobri poslovni rezultati kompanije Mtel nisu samo u njenom interesu, oni su garant zaštite ekonomskih interesa korisnika, akcionara, zaposlenih i brojnih poslovnih partnera kao i garant razvoja društva uopšte. Upravo vodeći se svim tim segmentima, smatramo da je svaki poslovni potez, koji pored povećanja prihoda podrazumijeva i racionalizaciju troškova, u interesu ne samo kompanije Mtel i njenih zaposlenih, već i u interesu cjelokupne društvene zajednice“ navodi se u zvaničnom saopštenju ove kompanije koja je time javnosti pravdala svoj potez preseljenja u zgradu Grand Trade-a

Odluku o preseljenju donio je isti Upravni odbor koji je ranije odlučio da se neće preseliti, a u međuvremenu direktor Goran Vlaović bio je spriječen da u punom kapacitetu obavlja tu funkciju „iz zdravstvenih razloga“⁶² nakon čega mu je 10.01.2016. godine istekao trogodišnji mandat.

Nakon dvije godine plaćanja zakupa, kompanija Mtel kupila je dio zgrade,⁶³ uz objašnjenje da ovaj objekat jedini u Banjaluci ispunjava prostorne, infrastrukturne i logističke potrebe kompanije. Zvanično je saopšteno da je za 15.600 m² plaćeno 65 miliona KM, dok je Grand Trade rentanjem je za dvije godine zaradio oko 10 miliona KM.

„Kompanija Mtel, a.d. Banjaluka je u prethodnom periodu objedinila brojne poslovne lokacije, iznajmljujući prostor u poslovnom objektu u ulici Vuka Karadžića 2 u Banjaluci. Ovaj objekat je jedini poslovni objekat u Banjaluci koji ispunjava prostorne, infrastrukturne i logističke potrebe kompanije. Stoga Mtel sa zadovoljstvom obavještava akcionare da je kupio poslovnu zgradu u ulici Vuka Karadžića, s prvenstvenim ciljem ostvarivanja dugoročnih pozitivnih finansijskih

60 [Bošnjaci iz Bihaća spremaju haos na mitinzima u Banjaluci](#)

61 [Mtel useljava u Radišićevu zgradu](#)

62 [Marko Lopičić imenovan za generalnog direktora „Telekoma Srpske“](#)

63 [Mtel kupio zgradu od Mileta Radišića](#)

efekata“, navodi se u obavještenju uprave Mtelea

13.4. Kupovina poslovnog prostora od strane „LUTRIJE REPUBLIKE SRPSKE“

Paralelno sa kupovinom Medicinske elektronike još jedan cilj projekta realizovan je uz pomoć države i njenih institucija. Milionska zarada ostvarena je ne samo prodajom dijela zgrade Grand Trade-a kompaniji Telekom Srpske nego i brojnim drugim aranžmanima.

Samo je od prodaje blizu 500 m2 poslovnog prostora javnom preduzeću Lutrija Republike Srpske Grand Trade dobio 2,77 miliona KM⁶⁴. Do ovoga je došlo krajem 2016. godine, Lutrija je platila poslovni prostor na prvom spratu, površine 494,90 metara kvadratnih, po cijeni od 4.800 KM bez PDV-a a na konkurs se **javio samo jedan ponuđač – Grand Trade**. Zanimljivo je da je Mile Radišić nekada i sam bio direktor Lutrije Republike Srpske

13.5. Kupivna zgrade za smještaj Uprave za indirektno oporezivanje BiH (UIO BiH)

Gotovo isti scenario ponavlja se u slučaju Uprave za indirektno oporezivanje BiH koja namjerava kupiti poslovni prostor u ovoj zgradi vrijedan 98 miliona KM. UIO u svom sjedištu u Banjaluci trenutno plaća godišnju kiriju u iznosu od 447.480 KM i namjerava kupiti vlastite prostorije

Vijeće ministara BiH je krajem 2013. godine odobrilo 36.000.000,00 KM za nabavku poslovnog objekta u Banja Luci i 1.900.000,00 KM za opremanje istog. UIO je u dva navrata pokušala raspisati tender za kupovinu zgrade ali se niko nije prijavio zbog uslova koje očigledno niko nije mogao ispuniti.

„Raspisani javni oglasi su poništeni iz razloga što nije pristigla niti jedna prihvatljiva ponuda u roku koji je određen u javnom oglasu i Tenderskoj dokumentaciji“, saopštili su iz UIO-a⁶⁵ a objekat je trebao da sadrži dvije zasebne cjeline sa posebnim ulazima površine od 7.500 metara kvadratnih namjenjen za potrebe Središnjeg ureda i prostor površine 4.500 metara kvadratnih namjenjen za potrebe Regionalnog centra Banjaluka

Navodno na području grada Banja Luka u tom periodu nije bilo odgovarajućih poslovnih objekata koji bi zadovoljavali potrebe smještajnog kapaciteta za zaposlene u Banja Luci! Nakon toga UIO ponovo raspisuje javni oglas za prikupljanje ponuda za nabavku poslov-

⁶⁴ Lutrija RS“ kupuje poslovni prostor u Radišićevoj zgradi

⁶⁵ Saopštenje UIO BiH povodom kupovine zgrade

nog objekta za potrebe Središnjeg ureda UIO i Regionalnog centra Banja Luka (javni oglas raspisan dana 03.12.2020. godine aktom broj 01-16-12-2439-1/20) i u istom se između ostalog propisani uslovi u pogledu adekvatne površine, i to za potrebe Središnjeg ureda **UIO 8.500 m2 kancelarijskog prostora, za potrebe Regionalnog centra Banja Luka 3.500 m2 kancelarijskog prostora, i 3000 m2 površine tehničkog prostora**, s tim da navedene površine predstavljaju okvirne površine, pa su moguća odstupanja $\pm 10\%$, te je zahtijevano da kvalitet gradnje i funkcionalnost objekta budu prvoklasni.

S obzirom da je novim zahtjevom povećana kvadratura prostora koji se nabavlja značajno je povećana i cijena a kako se u dva navrata nije javio niko sa prvobitnih 36 došlo se do 98 miliona KM a UIO je od Savjeta ministara BiH zatražila dodatna sredstva. Do roka određenog za prijem ponuda u predmetnom postupku dostavljena je **jedna prihvatljiva ponuda i to od kompanije Grand Trade**. Iz UIO su se oglasili tvrdnjom da je cijena ispod tržišne:

“U provođenju postupku po ovom javnom oglasu, ocijenjeno je za potrebnim i pribavljanje stručnog mišljenja ovlaštenih vještaka iz različitih oblasti, u koju svrhu je angažovan Centar za vještačenje i procjenjivanje “ZENIT” d.o.o. Banja Luka. Ekspertski tim vještaka ovog centra je sačinio Elaborat u kojem je dao stručno mišljenje da ponuđeni poslovni objekat ispunjava uslove propisane Tenderskom dokumentacijom. Ocijenjeno je da je ponuđena cijena ponuđača u iznosu od 84.249.000,00 KM bez PDV-a, odnosno za iznos od 98.571,33 KM sa PDV-om manja od tržišne vrijednosti navedenog objekta koja je utvrđena od strane Ekspertske komisije vještaka na dan vještačenja. Naime, navedeni tim je procijenio tržišnu vrijednost ovog poslovnog objekta na iznos od 97.430.000,00 KM bez PDV-a, kao realnu tržišnu vrijednost, s obzirom na kretanja cijena na tržištu nekretnina u Banja Luci na dan procjene. Kako je Ekspertski tim vještaka utvrdio da ponuđeni poslovni objekat ispunjava sve tražene uslove, a procijenjena vrijednost istog je veća od ponuđene cijene ponuđača, Komisija za provođenje procedure je shodno tome preporučila da se donese odluka u skladu sa utvrđenim stanjem. O utvrđenom stanju ova Uprava je informisala Upravni odbor i od istog dobila saglasnost za preduzimanje daljih aktivnosti na rješavanje ovog pitanja. Nakon toga smo se pismenim putem obratili Vijeću ministara BiH i zatražili obezbjeđenje nedostajućih sredstava, po kojem zahtjevu Vijeće ministara nije postupalo., navodi se u saopštenju.

Ovo saopštenje iz kojeg je jasno da UIO ne odu-

staje od kupovine zgrade Grand Trade-a izdato je nakon što su poslanici Predstavničkog doma Parlamenta BiH 15. juna 2021. godine izglasali zaključak kojim se nalaže Vijeću ministara BiH da poništi javnu nabavku koju je provela Uprava za indirektno oporezivanje BiH o kupovini zgrade⁶⁶. Bitno je napomenuti da je za usvajanje inicijative u Predstavničkom domu Parlamenta BiH glasao je 21 poslanik. Protiv su bili poslanici SNSD-a dok su poslanici HDZ BiH, stranke čiji član je kadar i direktor UIO Miro Džakula kojem je istekao mandat, bili suzdržani.

Uprkos tvrdnjama iz Uprave za indirektno oporezivanje Ured za reviziju institucija BiH je jasno rekao da su postavljeni uslovi praktično ograničeni samo na zgradu Grand Trade-a a da je cijena objekta znatno iznad odobrenih sredstava.

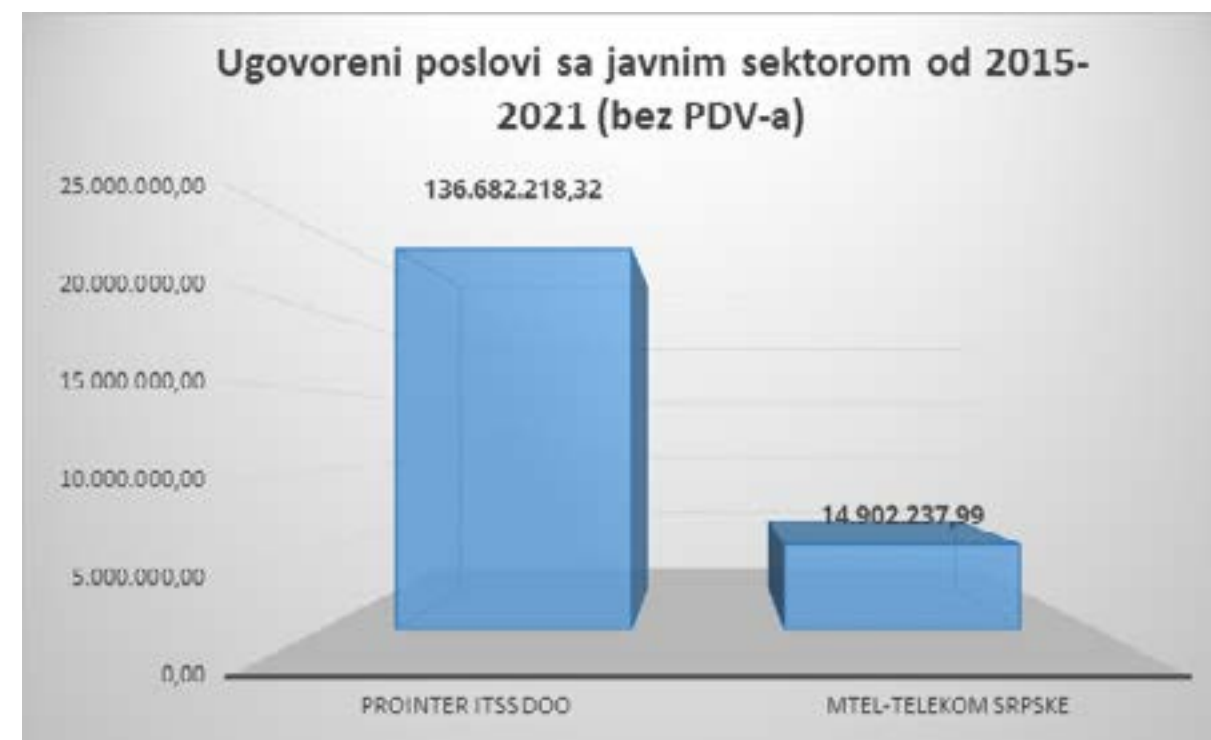
Uprava je u prosincu 2020. godine raspisala javni poziv za prikupljanje ponuda za kupovinu postojećeg poslovnog objekta za smještaj uposlenih u Središnjem uredu i Regionalnom centru Banja Luka. U roku predviđenom za dostavljanje ponuda dostavljena je samo jedna ponuda u iznosu od 84.249.000 KM bez PDV-a, što je konstatirano zapisnikom sa otvaranja ponuda od 23.12.2020. godine. Na temelju dokumenata koji su dostupni u ovoj fazi revizije, možemo konstatirati da je u jav-

nom pozivu naveden prilično ograničavajući uvjet u pogledu lokacije objekta (udaljenost ne veća od tri kilometra od centra grada) i da je ponuđena cijena znatno iznad odobrenih sredstava (cijena sa PDV-om iznosi 98.571.330 KM, a odobrena sredstva za ove namjene iznose 37.900.000 KM). Kako postupak ocjene dostavljene ponude nije okončan do kraja završne revizije, stav o postupku nabave objekta ćemo moći dati tekpo završetku svih aktivnosti i donošenju konačne odluke o dostavljenoj ponudi, navodi revizor⁶⁷

13.6. Preseljenje privilegovanih privatnih kompanija

Vijeće ministara još nije donijelo odluku da odobri nedostajuća sredstva a pored novca javnih preduzeća i institucija u zgradu Grand Trade slio se i ogroman novac privilegovanih privatnih kompanija

Iz finansijskih izvještaja⁶⁸ vidi se da se poslovanje firme Grand Trade mijanjalo sa okolnostima koje su navedene u ovoj studiji. Firma je 2010. godine imala dobit od svega 2.420 KM a 2015. godine njeni ukupni prihodi bili su 6.511 KM kada je imala i preko dva miliona gubitka. Zatim je 2018. godine ostvarena dobit od 30 miliona KM što je predpostavlja se posledica prodaje zgrade Telekomu Srpske. Godinu dana ranije Grand Trade prihoduje 5,1 milion KM kada je

Korisnici prostora zgrade Grand Trade-a –izvor portal Agencije za javne nabavke BiH

⁶⁶Parlament naredio Savjetu ministara da poništi tender za nabavku zgrade za UIO BiH

⁶⁷ Revizorski izvještaj UIO BiH

⁶⁸ Finansijski izvještaji Grand Trade

Mtel plaćao kiriju u ovoj zgradi. U 2019. prihodi su iznosili 6,7 miliona KM a u 2020. godini pali su na 1,5 miliona.

Interesantno je vidjeti i ko su zapravo jedini klijenti koji imaju sjedište u ovom objektu.

Iako nije poznato javnosti pod kojim uslovima su kompanije **PROINTER ITSS d.o.o.** Banja Luka smještene u zgradi Grand Trade-a, zanimljivo je da upravo ove kompanije zarađuju milione poslujući isključivo sa državom.

Kompanija Prointer nastala je 2015. i gotovo sve prihode do sada ostvarila je poslujući sa javnim sektorom. Naime, od svog osnivanja po javno objavljenim izvještajima firma je ne računajući 2021. godinu imala ukupne prihode od cca 146 miliona KM a do sada je na raznim tenderima od javnih institucija dobila cca 136 miliona KM što pokazuju podaci Agencije za javne nabavke BIH.

Vlasnička struktura nije transparentna, a mediji spekuliraju da iza nje stoji sin Milorada Dodika. Sam Dodik je u jednom skupštinskom obračunu potvrdio da mu je sin povezan sa ovom kompanijom. Kao vlasnici PROINTER-a vode se Dejan Ilić, Siniša Mijatović i Srećko Buljišić.

Za prvu dvojicu poznato je da su aktivisti SNSD-a iz Zvornika dok je Srećko Buljišić malo poznati ugostitelj iz Beograda. Brojni medijski navodi govore o tome da iza ove kompanije stoji Igor Dodik, sin predsjednika Republike Srpske Milorada Dodika.

Ako isključimo puku slučajnost, više je nego jasno odluka ove kompanija da se smjesti u zgradu koju je izgradio Grand Trade, zapravo predstavlja jednu od „uzvratnih usluga“, za naklonost vlasti zbog koje se dolazi do unosnih poslova u javnim sektoru.

14. KONTROLA PROCESA I ULOGA IZVRŠNE VLASTI

Od početka afere sa izgradnjom zgrade Grand Trade-a zvanične institucije tvrdile su da se ne može dokazati povezanost nosioca najviših funkcija u Republici Srpskoj sa Radišićem kao i to da ova kompanija nikada nije imala privilegovan položaj.

Ipak od otvaranja afere Medicinska elektronika, široj javnosti ni Grad ni Vlada RS nisu uspjeli da ponude logično objašnjenje zbog čega je na spornoj lokaciji dozvoljena gradnja uprkos svim kontroverzama. Opšti haos koji vlada u ovoj oblasti doveo je do toga da se pored zakona uspostavio i čitav niz paralelnih i nepisanih pravila kojima se dolazi do izmjena regulacionih planova, dozvola, koncesija, javnih ugovora i svega drugog što nije dostupno svim građanima.

Ovdje treba napomenuti da krajnje nesređeno stanje u ovoj oblasti ostavlja mogućnost za brojne zloupotrebe, što je konstatovala i Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske:

„Način utvrđivanja i obračun naknade i rente je komplikovan, nerazumljiv, nejedinstven i ne-transparentan. Stanje prostorno-planske dokumentacije, njena primjena i neusaglašenost, kao i česte izmjene ne doprinose efektivnosti sistema i ostvarenju zadatih ciljeva. Obim bespravne gradnje i izostanak ozbiljne reakcije i sankcija od strane urbanističko-građevinskih inspekcija čine proceduru besmislenom i utiču na efektivnost sistema. Ministarstvo za prostorno uređenje građevinarstva i ekologiju RS kao i menadžmenti opština ne čine dovoljno kako bi otklonili nedostatke u sistemu izdavanja dozvola za građenje i poboljšali efekte postojećeg sistema⁶⁹, navodi revizor u sistemskoj analizi stanja u ovoj oblasti.“

Takav nesređen sistem koji godinama nije popravljen ostavlja prostor za pojavu brojnih koruptivnih radnji omogućio je da se i u ovom slučaju povuku brojni potezi koji su i danas predmet kontroverzi. Nakon otvaranje afere »Medicinska elektronika«, gradonačelnik Banjaluke Dragoljub Davidović je podnio zahtjev zemljo-knjižnom uredu da oduzme prava firmi »Grand Trade«⁷⁰ na korištenje zemljišta što je odbijeno tek 2012. godine. Zanimljivo je da tada Davidović nije podnio a morao je, zahtjev

69 [Sistem izdavanja urbanističkih saqlasnosti, odobrenja za građenje i odobrenja za upotrebu](#)

70 [Prevara Medicinska elektronika](#)

za oduzimanje sporna tri dunuma u naselju Obilićevo što je tek urađeno pokretanjem sudskog spora 2011. godine kada je za to već bilo kasno zbog izmjena zakona o stvarnim pravima.

Neobjašnjeni propusti nadležnih praćeni sporim pravosuđem koje je u nedogled odugovlačilo pomenute procese, omogućilo je vlasniku Grand Trade-a da zaradi milione. Njegova veza sa vladajućom garniturom godinama je predmet brojnih spekulacija u javnosti, odnosno tvrdnji da se sve odvija po „nepisanim pravilima“. Uspostavu ovih paralelnih zakona po kojima svako u Republici Srpskoj zna kome treba da se obrati ako želi povlašten pristup kupovini nekretnin u javnom vlasništvu ispod tržišne cijene, javnim resursima, koncesijama, licencijama i javno-privatnim partnerstvima. Ovaj slučaj pokazao je da su oni koji su imali odobrenje vlasti osim povlaštenog položaja imali privilegiju da se zbog njih mijenjaju zakoni, propisi i regulacioni planovi.

Takođe, sporni snimak Radišića koji nikad nije bio predmet interesa istražnih organa daje zanimljive navode, posebno u dijelu u kojem govori o detaljima izgradnje sporne zgrade u „Picinom parku“.

Kako se navodi, cijela „operacija“ izvedena je preko Građevinskog preduzeća „Krajina“ a Radišić na snimku tvrdi da je Milorad Dodik u izgradnju zgrade uložio svojih 15 miliona KM. Pojasnio je da je on lično osobama bliskim Dodiku prodao građevinsko zemljište za 15 miliona KM, a da je prethodno to zemljište kupio za 100 hiljada KM. Ovde se predpostavlja da Radišić **govori o zemljištu u naselju Obilićevo** a u javnost je dospio ugovor gdje su ove firme međusobna potraživanja zatvorile prodajom tog zemljišta za 5 miliona maraka a nije poznato da li je bilo dodatnih transakcija prije ili poslije ovog ugovora.

Radišić na snimku tvrdi i da je sve izvedeno putem Dodiku bliskih ljudi, poput Ljubomira Čubića (vlasnika Niskogradnje) i Dragana Čičića. Na snimku ga Goran Suvara pita da li nakon svega ima neku obavezu prema Dodiku, jer nema dokumenata i dokaza da je investirao novac u zgradu „Grand Trade“, Radišić je odgovorio da se ne može negirati Dodikovih 15 miliona. Na tom snimku, Radišić tvrdi i da je njegov sin Renato jedini iskreni i pravi prijatelj Dodikovom sinu Igoru i najavljuje da će mu biti kum na vjenčanju. Iako ovaj snimak nije bio predmet nikakve istrage, u velikoj mjeri pomogao je javnom prihvatanju pomenutih „nepisanih pravila“ tako da dokazi o korupciji sve više počinju imati irelevantan uticaj na stavove

građana i opredjeljenje birača

Takođe Radišić na ovom snimku daje još jednu zanimljivu dimenziju cijelog slučaja o načinu funkcionisanja bankarskog sektora i uticaja Vlasti RS u ovoj oblasti. Naime, on tvrdi da Ministar finansija RS Zora Tegeltija ucjenjuje pojedine banke povlačenjem državnih depozita koji predstavljaju najvažniji izvor pokrića rezervi u domaćim bankama.

S obzirom na to da se radi o stotinama miliona KM, Radišić navodi da Unikredit Banka njemu lično „daje određene procenete“ što se kompenzuje povoljnim kreditima kojima ova banka „prati“ građevinske poslove biznismena Mladena Milanovića Kaje (bliskog saradnika Zorana Tegeltije). Priča je zanimljiva u kontekstu dodjele kredita Radišiću koji nije imao nikakvo obezbjeđenje za milionsku pozajmicu. Ovde treba napomenuti da su u Republici Srpskoj propale tri banke (Bobar banka, Balkan investment banka i Banka Srpske) a da istrage koje se za sada vode ukazuju da je politički uticaj na odlučivanje i odobravanje kredita bio od presudnog uticaja⁷¹. Zanimljivo je da su prije propadanja najveći privatni uložnici povučeni tako da su propali samo novci poreskih obveznika i javnih preduzeća.

71 [U Bankama Srpske propalo 240 miliona javnih sredstava](#)

15. ZAKLJUČCI

Slučaj Grand Trade i procesi koji su ga pratili, od dodjele zemljišta, izgradnje objekta do prodaje poslovnih prostora javnom sektoru i milionske zarade, možda su na najbolji način oslikali fenomen „zarobljenih institucija“ čije je funkcionisanje podređeno isključivo interesima pojedinaca. Ukoliko se realizuje prodaja zgrade Upravi za indirektno oporezivanje koja je praktično dovedena pred svršen čin, to će biti samo konačna potvrda da su vlasti na štetu javnog interesa godinama kontrolisale cijeli ovaj proces.

Takve institucije omogućile su da se nezakonitim sticanjem državnog zemljišta, uništavanjem javnih preduzeća i preusmjerenjem budžetskog novca u privatne svrhe, nesmetano realizuje projekat koji danas njegovim ključnim akterima donosi milionsku zaradu i upravo je takav ishod osnovni problem.

Brojne kriminalne radnje na kraju su se isplatile!

- » Sudski postupak koji je vođen protiv Mileta Radišića i ostalih, možda je jedan od najznačajnijih u oblasti organizovanog kriminala koje je domaće pravosuđe dovelo do kraja, ali blaga kaznena politika gotovo je obesmisllila cijeli proces. Male kazne koje su na kraju rezultovale uslovnim puštanjem na slobodu odgovornih, nisu spriječili dalji nastanak štete po javne interese što se najbolje manifestovalo činom kupovine Medicinskog elektrona od strane Radišića. Iako je baš zbog tog slučaja osuđen jer je malverzacijama uništio ovo javno preduzeće da bi ga što jeftinije kupio. Na kraju je u toj namjeri i uspio a zatvorska kazna od tri godine uz uslovni otpust i oprošteno bjekstvo, ostali su u sjeni štete koja je pričinjena Republici Srpskoj od 1,1 milion KM - kako je to sud utvrdio. Zbog toga se može reći da su se uz sve ostalo i kriminalne radnje na kraju isplatile a poruka koja je poslata građanima dodatno je potkopala kredibilitet zvaničnih institucija
- » Zbog svega postoji mogućnost ponavljanja sličnih radnji jer institucije koje su tada zakazale, iste propuste mogu ponovo da naprave.

Zapravo, neke od njih poput Komisije za HOV uprkos upozorenjima medija i javnosti već prave iste propuste i ne reaguju u slučaju malverzacijama akcijama Željeznica RS. Iako je u slučaju Medicinske elektrone Komisija za HOV imala zakonske nadležnosti da odbije ili odloži ponudu za preuzimanje, jer je bilo očigledno da je cijena transakcijama neznatnih iznosa vještački oborena, to se nije dogodilo. Da je to urađeno, afera Medicinske elektrone i svega onoga što se kasnije dogodilo vjerovatno ne bi ni bilo ali osim Komisije, nelegalnu radnju svojim nečinjenjem omogućili su i organi upravljanja državnim kapitalom stacionirani u IRB-u. Ovde je ključno utvrditi da li su ovi propusti nadležnih institucija slučajni ili namjerni jer su njihovi postupci imali uticaja na krajni ishod?

Naime, Komisija za HOV je mogla dakle, da:

- » odbije ponudu za preuzimanje,
- » pokrene istragu o manipulaciji cijenom,
- » poništi sporne transakcije,
- » oglasi se u javnosti sa obavještenjem o učinjenom

Pored toga, stručnjaci za oblast tržišta kapitala koji su analizirali zahtjev Komisije za HOV RS za pokretanje prekršajnog postupka, utvrdili su da ni on nije sastavljen kako treba što je dodatno umanjilo odgovornost osuđenih⁷². Nedostaci tog zahtjeva su:

- » Predan je sudu naknadno i sa zakašnjenjem - da li to znači da u momentu podnošenja prijedloga za preuzimanje, dva mjeseca ranije, nije bilo manipulacije, a nakon toga jeste, odnosno, proizilazi da je Komisija za HOV načinila ozbiljan propust,
- » Posmatran je samo period od 02.04.2009. - 08.04.2009., iako je od 08.04.2009. do 08.06.2009. godine, cijena akcije pala sa 0,185 KM na 0,05 KM - da li to znači da je u prvom periodu bilo manipulacije, a u drugom nije,
- » Komisija za HOV je zatražila samo prekršajnu, a ne i krivičnu odgovor-

⁷² [Analiza Siniše Božića Epilog afera Medicinska elektrona: potop institucija Republike Srpske](#)

nost

- » Ako se sve ovo uzme u obzir postavlja se pitanje da li je ovaj čin članova i zaposlenika Komisije za HOV RS u dobroj namjeri odnosno da li su članovi i zaposlenici Komisije saučesnici u snižavanju cijene i odobravanju preuzimanja Medicinske elektrone? Da li je Komisija prvo odobravanjem preuzimanja a potom podizanja prekršajne prijave htjela da odgovornost prebaci na pravosudni sistem, izbjegavajući da učini sve u svojoj nadležnosti. Pitanje je takođe i to da li se na taj način vrši zaštita integriteta tržišta kapitala, zaštite interesa investitora i objektivnog informisanja, što bi trebali da budu ciljevi Komisije za HOV RS!?
- » Na kraju, kupovina poslovnih prostora u ovoj zgradi od strane javnih institucija i preduzeća te privilegovanih privatnih kompanija gdje je cijeli projekat doveo do ogromne zarade za njegove ključne aktere najbolje oslikava stanje zarobljene države i institucija. Novac Telekom Srpske (65 miliona plus 10 miliona rente), Uprave za indirektno oporezivanje (98 miliona), Lutrije Republike Srpske 2,77 milion i privilegovanih privatnih kompanija koje su preko tendera zaradile desetine miliona pokrio je dugogodišnje nezakonite radnje koje su se pod zaštitom vrha vlasti provodile
- » Konačno, napuhavanje cijena i štimanje tendera za nabavku zgrade UIO BiH prema kapacitetima Grand Trade-a, gdje odlučuju vlasti na nivou BiH uz saglasnost predstavnika sva tri naroda, najbolje oslikava da često paralisovane institucije mogu efikasno funkcionisati kada je potrebno ispuniti nečije lične interese. Ukoliko se ovaj posao realizuje dugogodišnji kriminal koji je rezultovao i sudskim presudama dobiće svoj konačan epilog u vidu milionske zarade koju su ostvarili počinitelji. Time će se još jednom poslati poruka građanima da je sistem napravljen da mu praktično „ne možete ništa“ da se svi ključni procesi odvijaju po nepisanim pravilima a ne po zakonima koji bi trebali biti jednaki za sve.

